

LINDE & ALTSCHULER

Advokataktieselskab

Bredgade 23, 1260 København K . Telefon: 33 14 19 40 . Telefontid 9.00-16.30
Giro: 2 29 87 40 . Telefax: 33 13 30 35 . E-mail: LA-law@danjur.dk . CVR.-nr. 15 25 89 85

06.09.2002

KØB OG SALG AF SPECIALLÆGEPRAKSIS I ALMEN MEDICIN AF ADVOKAT FINN ALTSCHULER

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning.

2. Det juridiske grundlag for en praksisoverdragelse.

3. Nedsættelsesmåder.

- 3.1 Nedsættelse i henhold til klassifikationen.
- 3.2 Overdragelse af en eksisterende praksis eller praksisdelt.
- 3.3 Delepraksis.
- 3.4 Puljelæger.

4. Goodwill.

- 4.1 Hvad er goodwill.
- 4.2 Maksimum for goodwill.
- 4.3 Hvilke indtægter indgår i goodwillberegningen ?
- 4.4 Eksempel på goodwillberegning og korrektionsfaktorerne.
- 4.5 Finansiering – herunder deponering og betaling.
- 4.6 § 100-statistikken.

5. Driftsmidler.

- 5.1 Indledende bemærkninger.
- 5.2 Løsøre.
- 5.3 Edb-udstyr.
- 5.4 Skat.

1. Lokalerne.

- 6.1 Indledende bemærkninger.
- 6.2 Lejede lokaler.
- 6.3 Andelslejlighed.
- 6.4 Ejerlejlighed eller lægehus.
- 6.5 Skat.

7. Personalet.

- 7.1 Virksomhedsoverdragelsesloven.
- 7.2 Funktionærer.
- 7.3 Ikke-funktionærer.
- 7.4 Pligt til at underrette funktionæren om ansættelsesforholdet.

8. De skattemæssige konsekvenser af en praksisoverdragelse.

- 8.1. Kort historik.
- 8.2. De skattemæssige konsekvenser.
- 8.3. Generelt.
- 8.4. Ophørspension.
- 8.5. Henstand med goodwill-skatten ved løbende betaling af ydelsen.
- 8.6. Nære medarbejdere og generationsskifte.
- 8.7. Anpartsselskaber.

9. Praktisk fremgangsmåde ved overdragelsen.

- 9.1. Indsendelse til P.L.O. – materiale og frister.
- 9.2. Interessentskaber.

10. Forsikringsforhold.

- 10.1 Købers forsikringer.
- 10.2 Sælgers forsikringer.

11. Formueordningen mellem ægtefællerne.

12. Markedssituationen.

Bilagsfortegnelse:

Bilag 1: Vagtmaksima pr. 1.1.2002.

Bilag 2: Goodwillberegning.

Bilag 3: Oversigt over aktivernes afskrivning hos køber og beskatning hos sælger.

Bilag 4: Eksempel på skattemæssige konsekvenser for køber og sælger.

1. Indledning.

Nærværende artikel omhandler de forhold, der skal fokuseres på i forbindelse med en praksisoverdragelse af en speciallægepraksis i almen medicin. I artiklen gennemgås de regler, som såvel køber som sælger skal overholde ved en praksisoverdragelse. Det juridiske grundlag for disse regler behandles i kap. 2.

I kap. 3 gennemgås de eksisterende nedsættelsesmåder, og i kap. 4 – 6 gennemgås de aktiver, der kan være genstand for overdragelse. I kap. 4 fokuseres på det største aktiv ved en overdragelse, der typisk er goodwill. Kap. 5 og 6 omhandler reglerne for overdragelse af driftsmidler (inventar, instrumenter og utensilier) og lokalerne. For sidstnævntes vedkommende, hvadenten lokalerne er lejet, eller de er ejet af lægen.

Kap. 7 omhandler, hvorledes man skal forholde sig i relation til personalet. I kap. 8 gennemgås de skattemæssige konsekvenser af en praksisoverdragelse såvel fra sælgers som fra købers side, og den seneste ændring i pensionsbeskatningsloven m.m., hvorefter der er indført mulighed for at benytte en del af provenuet ved afståelsen til en pensionsordning. (Kapitel 8 er med tak gennemset af statsaut. revisor Søren Møller Poulsen, Deloitte & Touche, Birkerød). I kap. 9 gennemgås den praktiske fremgangsmåde ved overdragelsen – herunder hvad man skal være opmærksom på, hvis sælger er deltager i et interessentskab – og i kap. 10 de forsikringsmæssige forhold man skal være opmærksom på ved en afståelse og et køb. I kap. 11 fremsættes nogle bemærkninger om formueordningen mellem ægtefæller, hvilke bemærkninger særskilt er beregnet for køberne. Endelig knyttes nogle bemærkninger i kap. 12 til den aktuelle markedssituation.

Det understreges, at nærværende artikel ikke kan erstatte anvendelsen af kvalificerede rådgivere. Således må det anbefales både køber og sælger at rådføre sig med såvel advokat som revisor.

2. Det juridiske grundlag for en praksisoverdragelse.

I P.L.O.'s love (se Lægeforeningens Vejviser 2001/2002 pag. 138 ff) er der fastsat regler, der vedrører praksisoverdragelse. Således bestemmer § 4 stk. 2, at medlemmer, der indgår kontrakt om praksisoverdragelse, skal indsende en kopi af overdragelsesaftalen til organisationens sekretariat til dokumentation for, at det af repræsentantskabet vedtagne maksimum for goodwill er overholdt samt

til dokumentation vedrørende øvrige værdier. Samtidig med indsendelsen af overdragelsesaftalen skal de 3 seneste års regnskaber samt § 100-opgørelser indsendes, og hvis der indgås interessentskab eller praksis drives i anpartsselskab, skal en kopi af enten interessentskabskontrakten eller anpartshaveroverenskomsten ligeledes vedlægges.

Baggrunden for at dette materiale skal indsendes til P.L.O. er, at der også i lovene er fastsat regler om maksimumspriser for de overdragne aktiver. Således gælder vedrørende goodwill, at P.L.O.'s repræsentantskab vedtager et maksimum for, hvilken goodwill der må aftales i forbindelse med køb og salg af praksis, der drives under Den offentlige Sygesikring, jf. lovenes § 9 stk. 3. Repræsentantskabet har på sit møde den 2. december 1995 udnyttet denne bemyndigelse til at fastsætte et maksimum. Repræsentantskabet besluttede, at læger, der i 1996 eller senere påtager sig praksis for Den offentlige Sygesikring, forpligter sig til, såfremt der ved salget er aftalt en goodwill, ikke at sælge eller overtage denne for en pris der overstiger, hvad der svarer til 136% af gennemsnittet af de 3 foregående regnskabsårs bruttoindtægt reguleret i overensstemmelse med ændringer i landsoverenskomstens reguleringsprocent (de såkaldte korrektionsfaktorer) ved en kontant betaling. Goodwill-reglerne vil blive detaljeret gennemgået i kap. 4.

P.L.O.'s love har også taget højde for andre aktiver end goodwill. Således fremgår det af § 4 stk. 3, at hvis der i forbindelse med en praksishandel overdrages fast ejendom, inventar, instrumenter eller andre effekter, må der ikke aftales en pris, der overstiger værdien i handel og vandel. Der skal til P.L.O. fremsendes dokumentation herfor. De detaljerede regler, der gælder for inventar og instrumentarium m.v., redegøres der for i kap. 5.

Det er forholdsvis nyt, at P.L.O.'s repræsentantskab kan vedtage et maksimum for goodwill. Før skatteændringen den 19. maj 1993, hvor beskatningen af goodwill blev genindført, fremgik maksimeringsreglen af den daværende landsoverenskomsts § 26 stk. 10. Før den nævnte dato var goodwill maksimeret til 60% af gennemsnittet af de 3 foregående års bruttoindtægt, reguleret for overenskomst- og dyrtidstillægsændringer. I forbindelse med genindførelse af beskatningen af goodwill indførte Folketinget en overgangsordning, hvorefter en gradvis stigende del af goodwill blev beskattet, hvilket medførte, at landsoverenskomstens maksimeringsprocent nødvendigvis også måtte forhøjes gradvist. Altså skulle Landsoverenskomstens parter – P.L.O. og Sygesikringens Forhandlingsudvalg – blive enige om disse procenter. SFU og P.L.O. kunne ikke opnå enighed om maxi-

mumsprocenterne, og i 1995 enedes man om i stedet at ændre overenskomsten, således at landsoverenskomstens § 26 stk. 10 blev udtaget af overenskomsten med den virkning, at det alene blev P.L.O.'s repræsentantskab, der fastsætter den maksimale goodwillprocent. Således er dette spørgsmål ikke længere et forhandlingstema mellem overenskomstparterne. I forbindelse hermed blev hjemlen for P.L.O.'s repræsentantskab til at fastsætte goodwillmaksimum indført i P.L.O.'s love.

Når der er fastsat maksimeringsregler for såvel goodwill som inventar m.v., er det også væsentligt, at der er regler for, hvorledes der skal forholdes, hvis disse regler overtrædes. Af P.L.O.'s love § 40 fremgår det, at ”såfremt et medlem ikke overholder organisationens love og repræsentatskabets vedtægter, har bestyrelsen pligt til efter undersøgelse af sagen at overgive denne til behandling ved Den almindelige danske lægeforenings voldgiftsret”. Herefter er sagen ude af P.L.O.'s regi, og det er voldgiftsretten, der i henhold til Dadl's vedtægter bestemmer, hvorledes overtrædelsen skal sanktioneres. I medfør af Dadl's vedtægter § 39 stk. 7 kan voldgiftsretten idømme en part en bøde op til kr. 50.000, og hvis det skønnes, at ukollegial optræden har påført den anden part tab, tillægge denne erstatning. I yderste fald kan eksklusion komme på tale, hvilket forudsætter, at P.L.O. foreslår dette overfor Dadl's hovedbestyrelse, der skal indbringe eksklusionsspørgsmålet for voldgiftsretten. Konsekvensen af en eksklusion er, at den pågældende ikke kan praktisere for Den offentlige Sygesikring, idet dette forudsætter medlemskab af P.L.O.

En faglig forudsætning for at kunne praktisere for Den offentlige Sygesikring er, at autorisationskravene, jf. landsoverenskomstens § 25, er opfyldt. Herefter skal den pågældende have Sundhedsstyrelsens tilladelse til at betegne sig om speciallæge i almen medicin, eller den pågældende skal kunne dokumentere, at vedkommende opfylder § 13 i uddannelsesbekendtgørelsen af 1993.

Den overenskomst, der praktiseres efter, er Landsoverenskomsten om almen lægegerning indgået mellem P.L.O. og Sygesikringens Forhandlingsudvalg. Den seneste optrykte landsoverenskomst er fra 1. oktober 1991 med ændringer senest den 24. maj 2000. Der er i marts 2002 indledt forhandlinger mellem overenskomstparterne om ændringer i landsoverenskomsten.

Landsoverenskomsten blev oprindeligt indgået 1. april 1976. Indtil da var der fri nedsættelsesret – også for Den offentlige Sygesikring. Der er stadig fri nedsættelsesret udenfor Den offentlig Sygesikring. Ved landsoverenskomsten af 1976 indførtes praksisreguleringsreglerne, hvorved den fri

nedsættelsesret for sygesikringen ophævedes. Reglerne om praksisområdeinddeling og klassifikation af praksisområderne berøres i kap. 3. Landsoverenskomsten var oprindeligt ikke gældende for København, Frederiksberg og Tårnby og Dragør Kommuner, der havde selvstændig forhandlingsret og havde en aftale med sygesikringen, den såkaldte ”Københavnsoverenskomst”, der var en ”Takst 1-overenskomst” (et fast årligt beløb pr. gruppe 1-sikret uanset antallet af kontakter.) Den 1. oktober 1987 overgik de praktiserende læger i de nævnte kommuner til landsoverenskomsten, der er en ”Takst 3-overenskomst” (en kombination af et fast årligt basishonorar pr. capita og honorering pr. ydelse). Landsoverenskomsten er suppleret af en lang række rammeaftaler, protokollater og tillægsaftaler, der ikke er emnet for nærværende artikel. Der henvises til seneste udgave af Landsoverenskomst om almen lægegerning af maj 2000.

3. Nedsættelsesmåder.

3.1 Nedsættelse i henhold til klassifikationen.

Som anført i kap. 2. indførtes der pr. 1. april 1976 praksisregulerende regler i landsoverenskomsten, jf. landsoverenskomstens kap. III. Herefter foretager samarbejdsudvalget en inddeling af amtet i praksisområder, indenfor hvilke der er en væsentlig sammenhæng mellem de enkelte lægers arbejdsmængde, jf. § 13 stk. 1. Praksisområderne er altså ikke defineret ved geografiske grænser, men ved områder hvor der er væsentlig sammenhæng mellem de enkelte lægers arbejdsmængde. De tidligere vagtringe var et godt værktøj til brug for praksisområdeinddelingen, men med de nye vagtordninger, jf. landsoverenskomstens §§ 50 og 50 a, er vagtordningerne typisk meget store og kan ikke benyttes til praksisområdeinddelingen. I mange amter benyttes kommunegrænserne til praksisområdeinddelingen. Dette gælder eksempelvis Københavns Amt. I Københavns Kommune er der 13 praksisområder oprindeligt etableret på grundlag af de gamle roder, og der pågår nu et arbejde i samarbejdsudvalget i Københavns Kommune med henblik på at reducere antallet af praksisområder til 5. Frederiksberg Kommune er eet praksisområde.

Amtet foretager en klassifikation af praksisområderne som åbne eller lukkede, jf. § 15 stk. 1. Klassifikationen foretages hvert år på grundlag af tilmeldingslisterne for de gruppe 1-sikrede pr. 1. oktober, og klassifikationen har virkning fra den følgende 1. april. Som hovedregel er et praksisområde åbent, når antallet af gruppe 1-sikrede (incl. børn) overstiger antallet af læger x 1.607 (normtallet, når samtlige sikrede er gruppe 1-sikrede). I forbindelse med klassifikationen skal det oplyses, hvor

mange læger der kan nedsætte sig, før et område er lukket. Hvis et praksisområde ikke kan klassificeres som åbent, er det lukket, og nedsættelse kan ikke ske, medmindre amtet eller mindst halvdelen af lægerne i praksisområdet ønsker det, og der er enighed herom i samarbejdsudvalget. Klassifikationen skal foretages inden udgangen af november måned, hvorefter samarbejdsudvalget underrettes om i hvilke områder, der er åbent for nedsættelse. Derefter tilskrives de praktiserende læger i de pågældende områder om, at området er åbent, og hvis der er praksis i området, der ønsker en udvidelse, kan de pågældende praksis ansøge samarbejdsudvalget herom, og samarbejdsudvalget afgør hvilken eller hvilke praksis, der skal have tilladelse til udvidelse med en læge, der tæller med i klassifikationen. Typisk vil samtlige nedsættelsesretter herved blive opbrugt, men tildeles nedsættelsesretten ikke en eksisterende praksis, opslås nedsættelsesretten i Ugeskrift for Læger, og et paritetisk sammensat udvalg under samarbejdsudvalget udvælger den læge, der skal have ret til at nedsætte sig i 0-praksis. Efter at børnene medregnes i klassifikationen, er de praksisområder, hvor antallet af børn fra 0 – 15 år incl. er lavere end landsgennemsnittet, typisk lukkede for nedsættelse. Dette gælder eksempelvis hele Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune, hvor antallet af børn er forholdsmæssigt lavere end landsgennemsnittet.

Kendetegnende for en nedsættelse i 0-praksis er, at den pågældende læge ikke køber goodwill altså en patientkreds, men selv oparbejder denne, medmindre sælgende læge har fået tilladelse til at udvide praksis i medfør af klassifikationen og herefter indgår kompagniskab med køberen. Dette kan naturligvis også gælde en 2-, 3- eller 4-læges praksis og så videre, der har fået tilladelse til udvidelse, og derefter sælger en ideel anpart.

3.2 Overdragelse af en eksisterende praksis eller praksisdelt.

Den mest almindelige nedsættelsesmåde er at købe en eksisterende praksis (solopraksis) eller en andel af en praksis og således købe sig ind i et kompagniskab. Dette kan ske ved normalt generationskifte, hvor sælgende læge ønsker at lade sig pensionere, jobskifte, sælgende læges sygdom, eller hvor lægen er afgået ved døden, og boet sælger praksis eller praksisdelen.

3.3 Delepraksis.

I henhold til landsoverenskomstens § 16 stk. 3 kan Samarbejdsudvalget give en praksis, der på

grund af lægens (i kompagniskab en eller flere lægers) alder eller svagelighed eller af andre årsager har brug for aflastning, tilladelse til at etablere delepraksis.

Ved delepraksis forstås følgende, jf. anmærkningen til § 16 stk. 3:

1. En ordning, hvor den eller de læger, der ønsker aflastning, optager en kompagnon,
2. En ordning, hvor 2 eller flere læger erhverver en praksis sammen,
3. En ordning, hvorefter den eller de læger, der ønsker aflastning, ansætter en amanuensis med henblik på kompagniskab.

I forbindelse med den seneste overenskomstforhandling bortfaldt den tidligere gældende regel, hvorefter principallægen skulle afgå senest 10 år efter etableringen af delepraksis, eller når vedkommende var 60 år. Der er altså nu ingen grænser for, hvor lang tid delepraksis kan bestå, og det er tilmed muligt for 2 eller flere læger, der ønsker at drive praksis sammen, at etablere delepraksis allerede i forbindelse med erhvervelse af praksis eller ved nedsættelse i 0-praksis.

Ved etablering af delepraksis skal man bemærke, at der gælder 3 væsentlige regler. Før det første tæller den ekstra læge ikke med i klassifikationen. For det andet skal de læger, der etablerer delepraksis, aftale, hvorledes der skal forholdes ved opløsning af praksis, og denne aftale skal indsendes til P.L.O. til orientering senest ved delepraksis etablering. For det tredje lukkes praksis for tilgang af gruppe 1-sikrede ved det største af enten det beregnede normtal for området eller antallet af gruppe 1-sikrede incl. børn i den pågældende praksis ved ordningens etablering med tillæg af 91 gruppe 1-sikrede. Åbning eller lukning sker herefter ved ± 91 gruppe 1-sikrede incl. børn. Tillægget på 91 er et konstant tillæg, der er uafhængigt af antallet af læger i praksis. Hvis f.eks. det beregnede normtal for området er 1.575, og praksis har tilmeldt 1.400 gruppe 1-sikrede ved ordningens etablering, kan praksis udvides til 1.666 gruppe 1-sikrede ($1.575 + 91$), hvorefter der lukkes for tilgang af gruppe 1-sikrede. Hvis praksis derimod ved ordningens etablering har 1.625 gruppe 1-sikrede, lukkes der for tilgang ved 1.716 gruppe 1-sikrede ($1.625 + 91$).

Baggrunden for reglen, om at den ekstra læge ikke tæller med i klassifikationen, er naturligvis, at nedsættelsesreglerne ikke må omgås ved brug af delepraksisreglerne.

Baggrunden for reglen, om at det skal aftales, hvorledes der skal forholdes ved opløsning af en delepraksis, er, at ved en delepraksis er der i tilfælde af uenighed interessenterne imellem ikke mulighed for at foretage en deling af praksis, således at begge læger kan praktisere videre i praksisområdet, idet praksis alene tæller med i klassifikationen om en solopraksis (forudsat at praksis var en solopraksis, da tilladelsen til delepraksis blev meddelt). Hvis det er en 2-læges praksis (2 læger tæller med i klassifikationen), der har opnået tilladelse til at etablere delepraksis, vil der kunne ske en deling af praksis, der kan fortsættes i to solopraksis, hvoraf den ene er en delepraksis. Det kræver stor omhyggelighed i disse situationer at udfærdige interessentskabskontrakten, og P.L.O.'s standardinteressentskabskontrakt kan ikke anvendes i disse situationer, idet denne kontrakt alene kan anvendes i 2-læges interessentskaber, hvor begge læger tæller med i klassifikationen.

Hvis en læge forinden interessentskabet etableres, ønsker at afprøve, om samarbejdet med den nye læge kan gå, er der mulighed for, at lægen kan antage køberemnet som amanuensis med henblik på kompagniskab. Denne form for delepraksis kræver Samarbejdsudvalgets forudgående godkendelse i modsætning til antagelse af amanuensis med henblik på indgåelse af kompagniskab i situationer, hvor alle lægerne tæller med i klassifikationen, jf. landsoverenskomstens § 16 stk. 9. I disse situationer skal Samarbejdsudvalgets godkendelse ikke indhentes, men man skal være opmærksom på, at overdragelse af den ledige praksisdel skal være sket senest efter eet år med amanuensisforhold.

Såfremt en læge ønsker nærmere oplysninger om forholdene i et eller flere praksisområder, kan lægen rette henvendelse til praksisudvalgsformanden i området. Navnet på praksisudvalgsformanden kan oplyses hos P.L.O.

Opmærksomheden henledes på, at hvis en læge udtræder af delepraksis, skal praksis, hvis delepraksis fortsat ønskes, på ny søge Samarbejdsudvalgets tilladelse hertil. Med andre ord, hvis en solopraksis er omdannet til en delepraksis med 2 læger, og eksempelvis den ældre læge sælger sin praksisandel til en ny læge, der skal arbejde sammen med den tilbageværende læge i delepraksis, skal Samarbejdsudvalgets tilladelse indhentes til denne ny delepraksis.

3.4 Puljelæger.

I forbindelse med overenskomstfornyelsen i 1999 vedtog landsoverenskomstens parter, at amterne

inden udgangen af 1. april 2002 skal beslutte nedsættelse af 70 læger, jf. protokollat af 16. april 1999 vedrørende parternes vurdering af arbejdsmængden, jf. landsoverenskomstens §§ 20 og 20 a. De pågældende 70 læger tæller ikke med i klassifikationen, da nedsættelserne er særligt begrundet i arbejdsmængdeudviklingen og ikke skal modregnes i behovet for læger begrundet i den fremtidige befolkningsudvikling.

Bestemmelsen er udmøntet ved, at de lokale samarbejdsudvalg har taget stilling til, hvor mange puljelæger man ønsker, hvilket er meddelt overenskomstens parter, der herefter har fordelt de 70 nedsættelser mellem amterne.

Med hensyn til den praktiske fremgangsmåde ved nedsættelse af puljelægerne anvendes landsoverenskomstens sædvanlige bestemmelser vedrørende nynedsættelser § 16 stk. 6 og stk. 7.

4. Goodwill.

4.1 Hvad er goodwill ?

Det væsentligste beløb ved en praksisoverdragelse er sædvanligvis goodwillsummen. Goodwill kan defineres som værdien af virksomhedens fortsatte søgning, d.v.s. virksomhedens fremtidige indtjeningsevne. Som vi senere skal se, opererer P.L.O. med et bruttoindtægtsbegreb i forbindelse med goodwillmaksimum, og det kan diskuteres, om dette er i overensstemmelse med begrebet ”indtjeningsevne”, hvor det som regel er nettoresultatet, der er det interessante. Ved at benytte et bruttoindtægtsbegreb tages der ikke hensyn til virksomhedens omkostningsniveau, og goodwillmaksimum er det samme i en praksis med et højt omkostningsniveau som i en praksis med et lavt omkostningsniveau. Under alle omstændigheder er der alene tale om et goodwillmaksimum, som P.L.O.’s repræsentantskab fastsætter, jf. kap. 2, og dette maksimum kan naturligvis afviges i nedadgående retning, hvis forholdene taler derfor. Et argument for nedsættelse af goodwill kan være et højt omkostningsniveau, idet nettoindtjeningsevnen derved reduceres. I den forbindelse kan købere tilrådes at gennemgå de omkostningsundersøgelser, der offentliggøres af P.L.O. i Ugeskrift for Læger.

På den anden side er det et næsten objektivt konstaterbart begreb at fastslå goodwill på grundlag af bruttoindtægterne, og man undgår diskussioner om, hvilke udgifter der skal fratrækkes fra brutto-

indtægten, hvilke diskussioner man ofte støder ind i eksempelvis ved handler med andre specialer end almen praksis, idet man indenfor FaS's område opererer med et nettoindtægtsbegreb i forbindelse med beregningen af goodwillmaksimum.

Fra visse sider har der været rejst kritik af goodwillbegrebet i forbindelse med afståelse af praksis, idet indvendingen har været, at da langt størstedelen af indtægten i praksis hidrører fra Den offentlige Sygesikring, er der ikke knyttet goodwill hertil. Denne argumentation må imidlertid afvises. De gruppe 1-sikrede har i dag vide muligheder for at skifte læge (hvert halve år og i nogle amter også udenfor 10 km fra lægens konsultationssted i henhold til forsøgsordninger), og såfremt lægen ikke har "patienttække", vil det være en lille virksomhed, der overdrages, i modsætning til den læge, der har evne til at tiltrække de sikrede. Indtjeningssevnen i en sådan praksis er væsentlig større, og det er rimeligt, at dette også giver sig udslag i det goodwillbeløb, der erlægges. I den forbindelse henledes opmærksomheden på, at der trækkes i basishonoraret, når antallet af gruppe 1-sikrede (i en solo-praksis) overstiger 2.542, forudsat at samtlige sikrede er gruppe 1-sikrede, jf. landsoverenskomstens § 19. Dette er et højt tal, og der er således i realiteten ingen overgrænse for indtjeningsmuligheden via antal tilmeldte sikrede.

4.2 Maksimum for goodwill.

I forbindelse med at praksisreguleringsreglerne blev indsat i landsoverenskomsten i 1976 forudså man, at der kunne opstå et misforhold mellem udbud og efterspørgsel af praksis, hvorfor der i den daværende overenskomst blev indsat et maksimum for goodwill. Dette maksimum var af overenskomstparterne aftalt til 100% af gennemsnittet af de 3 foregående regnskabsårs bruttoindtægt reguleret for eventuelle overenskomst- og dyrtidstillægsændringer.

Da beskatningen af goodwill blev ophævet den 1. juli 1982, jf. nærmere nedenfor i kap. 8, blev den maksimale goodwillprocent fastsat til 60% af gennemsnittet af de 3 foregående års bruttoindtægt reguleret med overenskomst- og dyrtidstillægsændringer.

Beskatningen af goodwill blev gradvist genindført den 19. maj 1993, og efter at hele goodwillbeløbet blev beskattet fra 1. januar 1996, blev den maksimale goodwillprocent af P.L.O.'s repræsentantskab fastsat til "136% af gennemsnittet af de 3 foregående regnskabsårs bruttoindtægt reguleret i

overensstemmelse med ændringer i landsoverenskomstens reguleringsprocent (de såkaldte korrektionsfaktorer) ved en kontant betaling", som er den nugældende maksimale goodwill. I nærværende artikel redegøres der ikke for, hvorledes procentsatsen blev fastsat, men blot skal det nævnes, at procenten blev fastsat efter omhyggelige beregninger, der tilgodeså såvel køber som sælger.

4.3 Hvilke indtægter indgår i goodwillberegningen ?

A. Indtægter, der indgår i goodwillberegningen.

I nedenstående oversigt ses hvilke indtægter, der indgår i goodwillberegningen:

1. Sygesikringsindtægter vedrørende gr. 1- og gr. 2-sikrede.
 - A. Dagtid.
 - B. Vagttid (maksima for hvad, der kan indregnes).
2. Gr. 2-sikredes egenandel, og private i øvrigt.
3. Profylakse.
4. Attester.
5. Efteruddannelsesfonden - dog indgår ikke tilskud til "anden godkendt efteruddannelse" herunder lærebøger, video eller cd-rom baseret undervisningsmateriale. (Kan maksimalt udgøre 25% af rådighedsbeløbet).
6. Administrationsudvalget.
 - A. Vikar ikke ansat: Sygehjælp/barselshjælp indgår.
 - B. Vikar ansat: Sygehjælp/barselshjælp indgår som hovedregel ikke, dog anerkendes at et beløb til dækning af omsætningstab i sygeperioden indgår.

B. Indtægter, der ikke indgår i goodwillberegningen.

7. Sygedagpenge til lægen fra kommunen eller fra forsikringer.
8. Indtægter hidrørende fra stillinger som
 - A. Kommunallæge.
 - B. Bedriftslæge.
 - C. Plejehjemslæge (men gr. 1-andelen indgår i beregningen, hvis plejehjemsbeboerne er tilmeldt lægen).
 - D. Praksiskonsulent.
 - E. Andre.
9. Edb-engangsbeløb.

10. Hvis der er højstegrænse, jfr. Lok. § 100 skal der foretages regulering for den periode, der ikke er omfattet af højstegrænsen, men er omfattet af goodwill-beregningsperioden.
11. Tilskud fra Fonden vedr. delvis finansiering af uddannelsesamanuenser.
12. Løn til praksisreservelæger (betales af amtet eller sygehuset).
13. Honorering som tutorlæge for uddannelsesamanuenser eller praksisreservelæger.
14. Indtægter hidrørende fra virksomhed som søfartslæge (særlig autorisation).

Ad. 1. Sygesikringsindtægter

Alle sygesikringsindtægter fra Den offentlige Sygesikring indgår i beregningen for så vidt angår indtægter hidrørende fra dagtiden (8.00 – 16.00). Disse indtægter omfatter såvel basis- som ydelsehonorarer, d.v.s. grundydelse, tillæggydelser, laboratorieydelser, ydelser for socialmedicinsk samarbejde og visse administrative ydelser. De sidstnævnte fremgår af rubrikken på § 100-oversigten (tillæg – fradrag), og omfatter bl.a. det årlige edb-tilskud, jf. Landsoverenskomstens § 67, men ikke det éngangsbeløb, som lægen oppebærer ved overgang til edb, jf. nedenfor pkt. 9. I goodwillberegningen indgår tillige honorarer i henhold til rammeaftalerne samt honorarer i henhold til Tillægsoverenskomst af 16. april 1999 til Landsoverenskomsten om almen lægegerning mellem SFU og P.L.O. vedrørende iværksættelse af forebyggende og/eller sundhedspædagogiske ydelser samt forsøgsaftaler efter beslutning i amterne.

For så vidt angår indtægterne hidrørende fra vagttiden (16.00 – 08.00) indgår disse indtægter også i goodwillberegningen. Dog med den væsentlige undtagelse, at der er fastsat nogle maksima for hvert amt for hvilke forløb, der kan indregnes i goodwillberegningen for hver af de år der indgår i beregningen. Beregningen af disse maksima foretages på den måde, at P.L.O. opgør den samlede honorarmængde udbetalt i hvert amt i vagttiden i et kalenderår, og dette beløb divideres med antallet af læger, der indgår i klassifikationen i amtet, hvorved beløbet for den gennemsnitlige vagtindtjening fremkommer. De sidst gældende beløb fremgår af vedhæftede **bilag 1** og er beregnet af P.L.O. i marts 2002 og vedrører kalenderårene 1999, 2000 og 2001. Skemaet udsendes én gang om året af P.L.O. i organisationens orienteringsmeddelelser og udlægges på P.L.O.'s hjemmeside.

Baggrunden for, at der er fastsat et maksimum for, hvad der kan medtages af indtægter hidrørende fra vagtindtjeningen, er, at nogle læger i årene før de ophørte som praktiserende læger påtog sig særdeles mange vagter, med den deraf følgende stærkt forøgede vagtindtjening til følge. Eller de ”solgte” vagterne til yngre læger, der udførte vagterne, men indtægterne indgik på principallægens

ydernummer. Dette medførte altså, at goodwill i salgssituationen kunne blive forhøjet med et ikke uvæsentligt beløb, der på ingen måde var udtryk for praksis' normale indtjeningsevne. Det var derfor rimeligt, at P.L.O. fastsatte et maksimum for indtægter, der indgår i goodwillberegningen hidrørende fra vagtindtægter. Det er naturligvis en forudsætning for, at indtægterne kan indregnes i goodwillberegningen, at vagtarbejdet er udført, således at indtjeningen rent faktisk har været i praksis. Man kan således ikke lade indgå "et vagtsæt" bestående af et gennemsnit af de 3 års maksima som offentliggjort på bilag 1, medmindre de pågældende beløb som minimum er oppebåret i honorarer ved vagtarbejde. For at medtage indtægten i goodwillberegningen er det ikke en betingelse, at det er sælgende læge, der selv har udført arbejdet. Således må en sælgende læge stadig afgive vagter til andre læger, men skal vagtindtjeningen indregnes i goodwillberegningen, skal vagtarbejdet være udført under sælgende læges ydernummer. De førnævnte maksima kan ikke overskrides. I interessensskaber rejser der sig et særligt fortolkningsproblem. Situationen er typisk den, at sælgende læge ønsker at afgå på grund af alder, men lægen har i en længere årrække ikke deltaget i vagtarbejdet, som lægen har overladt til de yngre interessenter. I sådanne situationer anerkendes det, at vagtindtjeningen indgår i goodwillberegningen med en andel svarende til ejerandelen og uafhængigt af interessensskabets interne fordeling af vagtindtjeningen. De førnævnte maksima for vagtindtjening skal naturligvis overholdes, men det bemærkes, at disse maksima er gældende pr. læge. Hvis der eksempelvis er tale om et 2-læges interessensskab, hvor begge læger tæller med i klassifikationen, er det maksimale beløb, der må indgå for 2001 i goodwillberegningen i f.eks. Fyns amt kr. 179.000 x 2 d.v.s. kr. 358.000 (forudsat at beløbet er indtjent) reguleret med korrektionsfaktorerne. Hvis der foreligger en delepraksis, der tæller med i klassifikationen som en solopraksis, må der i goodwillberegningen kun indgå det maksimum, der svarer til 1 læge, og stadig forudsat at beløbet faktisk er indtjent. Foreligger der en delepraksis bestående af eksempelvis 3 læger, hvoraf de 2 tæller med i klassifikationen, må der kun indregnes et maksimum bestående af maksimumsbeløbet i henhold til bilag 1 x antallet af læger, der tæller med i klassifikationen. Det er således praksis' klassifikation, der er afgørende for, hvor mange gange de på bilag 1 nævnte tal skal multipliceres. Det erindres, at der, når den samlede goodwill er beregnet, skal divideres med ejerandelen, hvilket eksempelvis for en delepraksis bestående af i alt 3 læger, hvoraf de 2 tæller med i klassifikationen, vil sige, at der skal deles med 3, for at udfinde den goodwill, der skal anvendes ved overdragelsen. Vagtindtjening i et andet amt end det, hvori ydernummeret er registreret, medregnes ikke ved goodwillberegningen.

Ad. 2. Gruppe 2-sikredes egenandel og private i øvrigt

I goodwillberegningen indgår den egenandel, som lægen opkræver fra gruppe 2-sikrede samt priva-

te honorarer i øvrigt. I goodwillberegningen indgår naturligvis også den honorarandel, som sygesikringen betaler vedrørende gruppe 2-sikrede.

Ad. 3. Profylakse

Alle former for profylaksehonorarer indregnes, herunder honorarer i henhold til de særlige aftaler med sygesikringen. Eksempelvis aftalerne vedrørende profylaktiske helbredsundersøgelser af gravide og børn samt vaccinationer og Tillægsoverenskomsten af 16. april 1999 vedrørende iværksættelse af forebyggende og/eller sundhedspædagogiske ydelser samt forsøgsaftaler efter beslutning i amterne, og aftalen om honorering for vejledning om anvendelse af svangerskabsforebyggende metoder.

Ad. 4. Attester

Også attesthonorarer indgår i goodwillberegningen, uanset om honoraret hidrører fra det offentlige eller private. Således indgår attesthonorarer hidrørende fra forsikringselskaber i goodwillberegningen. Dette gælder dog ikke, såfremt lægen er ansat af forsikringselskabet som konsulent eller lignende. For at honoraret kan indgå i goodwillberegningen, skal honoraret som hovedregel relatere sig til en af lægens sikrede.

Ad. 5. Efteruddannelsesfonden

Tilskud fra P.L.O.'s Efteruddannelsesfond indgår i beregningen. Dette gælder dog ikke tilskud til "anden godkendt efteruddannelse", herunder lærebøger, video eller cd-rom baseret undervisningsmateriale.

Ad. 6. Syge- og barselshjælp fra Administrationsudvalget

Hvis principallægen **ikke har ansat vikar**, indgår syge-/barselshjælpen i goodwillberegningen. Eksempelvis en solopraksis, hvori lægen er syg, og der ikke er ansat vikar. I denne situation har praksis et omsætningstab, fordi der ikke er nogen form for ydelseshonorarer i praksis under sygdomsperioden, mens der fortsat er basishonorarindtægt. Til dækning af den tabte arbejdsfortjeneste indgår beløbene fra Administrationsudvalget i goodwillberegningen.

Hvis **der er ansat vikar**, indgår syge-/barselshjælpen som hovedregel ikke i goodwillberegningen, idet det forudsættes, at der ikke er omsætningstab i sygeperioden. Hvis den syge læge kan dokumentere et omsætningstab i sygeperioden, uanset at der var ansat vikar, anerkendes det, at der medregnes et skønsmæssigt beløb i goodwillberegningen til dækning af omsætningstabet. I en interes-

sentskabspraksis, hvor interessenterne vikarierer for den syge, indgår sygehjælpen altså ikke i goodwillberegningen, medmindre der kan dokumenteres et omsætningstab i sygeperioden.

Ad. 7. Sygedagpenge

Offentlige sygedagpenge der udbetales til lægen eller beløb hidrørende fra privattegnede forsikringer, indgår ikke i goodwillberegningen.

Ad. 8. Indtægter hidrørende fra stillinger

Indtægter hidrørende fra stillinger indgår ikke i goodwillberegningen, idet stillinger ved ledighed skal opslås ledige. Dette gælder eksempelvis indtægter fra stillinger som bedriftslæge, kommunallæge, praksiskonsulent, og plejehjemslæge. Hvis plejehjemsbeboerne er tilmeldt lægen, er det tilladt at medregne de honorarer, lægen oppebærer ved at behandle beboerne, herunder basis- og ydelseshonorarer.

For så vidt angår praksiskonsulenthonorarerne udbetales disse over Den offentlige Sygesikring og vil fremgå af rubrikken i § 100-opgørelsen (indtil 2000) side 1 ”Tillæg – Fradrag”. Man bør derfor altid være opmærksom på denne rubrik, og undersøge, hvad beløbet dækker. Fra og med 2001 optræder rubrikken ikke på §100-opgørelsen, og derfor bør sælgende læge altid forespørges om der er sådanne indtægter.

Ad. 9. Edb – éngangsbeløb

I henhold til landsoverenskomstens § 67 udbetales et éngangsbeløb til læger, der overgår til brug af edb. Éngangsbeløbet udgør p.t. kr. 10.000,- og udbetales pr. læge der tæller med i klassifikationen. Ligeledes udbetales et administrationsbeløb, jf. landsoverenskomstens § 67 som et årligt tilskud. Det årlige tilskudsbeløb kan medtages i goodwillberegningen, mens éngangsbeløbet ikke må medtages. Beløbene fremgik indtil 2000 af § 100-statistikken – pag. 1 rubrikken ”Tillæg – Fradrag”.

Ad. 10 – Højestegrænse fastsat

Hvis sælgende læge i henhold til Landsoverenskomstens § 100 har haft eller har en højestegrænse, der helt eller delvis omfatter den periode på grundlag af hvilken goodwill beregnes, skal der ske en regulering for den periode, der ikke er omfattet af højestegrænsen, men er omfattet af goodwillberegningensperiode. Hvis eksempelvis en solopraksis overdrages i 2002, vil goodwill være beregnet

på grundlag af bruttoindtjeningen i 1999, 2000 og 2001. Hvis lægen har fået pålagt en højstegrænse 1.7.2000, skal der ske en regulering for perioden 1.1.1999 – 30.6.2000, nemlig den periode der bl.a. har været grundlaget for, at lægen fik pålagt en højstegrænse, og hvor der altså har været et uønsket ydelsesmønster. For perioden fra 1.7.2000 – 31.12.2001 vil der ikke være grundlag for at foretage regulering, idet denne regulering er foretaget af Den offentlige Sygesikring via den lægen pålagte højstegrænse. Den regulering der skal ske for den 1. halvdel af perioden (1.1.1999 – 30.6.2000) kan kun blive skønsmæssig og skal resultere i en rimelig bruttoomsætning beregnet på grundlag af de præmisser, hvorpå den efterfølgende højstegrænse er fastsat.

Ad. 11 – Tilskud fra fonden vedrørende delvis finansiering af uddannelsesamanuenser

Disse tilskud må ikke indgå i goodwillberegningen.

Ad. 12 – Løn til praksisreservelæger

Lønnen til praksisreservelæger betales af amtet og må ikke indgå i goodwillberegningen.

Ad. 13 – Honorering som tutorlæge for uddannelsesamanuenser eller praksisreservelæger

Disse honorarer må heller ikke indgå i goodwillberegningen, idet de hidrører fra en form for stilling, og de er ikke patientrelaterede indtægter.

Ad. 14 – Supervisionshonorarer

Sådanne beløb må ej heller indgå i goodwillberegningen, idet sådanne honorarer også hidrører fra en form for stilling.

Vedrørende de under punkterne 10, 13 og 14 nævnte honorarer vil disse indtil 2000 fremgå af § 100-statistikken, pag. 1 under rubrikken ”Tillæg – Fradrag”. Som ovenfor nævnt bør der derfor altid være særlig opmærksomhed på denne rubrik. For tiden efter 1.1.2001 må sælgende læge spørges.

Ad. 15 – Indtægter hidrørende fra virksomhed som søfartslæge (særlig autorisation)

Sådanne indtægter medregnes ej heller i goodwillberegningen, idet de hidrører fra en særlig autorisation, og derfor er af stillingslignende karakter.

4.4 Eksempel på goodwillberegning og korrektionsfaktorerne

Som **bilag 2** er anført et eksempel på en fiktiv, endelig goodwillberegning. Praksis er en 2-læges interessentskabspraksis, hvor begge læger tæller med i klassifikationen. Halvdelen er overdraget pr. 1. april 2002. Som det fremgår af goodwillberegningen, er der reguleret for vagtindtjening og edb-honoraret, der udbetales med kr. 10.000,- pr. læge.

Med hensyn til korrektionsfaktorerne fremgår det af goodwillberegningen, at der for hvert år er foretaget en procentuel korrektion af bruttoindtægten. Disse korrektionsfaktorer fremgår af det af P.L.O. hvert halve år udsendte takstkort og svarer til stigningen i overenskomstillægget. Formålet med korrektionsfaktorerne er at fremføre bruttoindtægten i den pågældende praksis til det tidspunkt, hvor korrektionsfaktorerne er gældende (i dette eksempel 1. april 2002). Med andre ord er maksimum for goodwill det beløb, som praksis under forudsætning af uændret ydelsessammensætning ville have indtjent pr. overdragelsesdagen, i nærværende eksempel 1. april 2002.

4.5 Finansiering – herunder deponering og betaling.

Som lånemarkedet har været i de sidste ca. 10 år, har det været let at finansiere køb af praksis. Den maksimale goodwillprocent – 136 – forudsætter kontant betaling, men dette er ikke ensbetydende med, at der skal ske kontant betaling. I de seneste ca. 10 år har det været sædvanligt, at der skete kontant betaling af overdragelsessummen ved en praksis – bortset fra den del der vedrørte en eventuel fast ejendom. Hvis køberen har en almindelig sund økonomi, vil der sædvanligvis kun blive stillet krav om sikkerhedsstillelse af långivende institut i form af en livsforsikring, hvortil D.a.d.l.'s og P.L.O.'s gruppelivsordninger kan benyttes. I særlig grad har 3 banker specialiseret sig i finansiering af praksis, disse banker er Lægernes Pensionsbank A/S, Midtbank A/S og Ringkøbing Landbo-bank A/S. For en køber tilrådes det at indhente mere end et finansieringstilbud, idet prisen på penge (renten) er forskellig. Det er dog ikke alene renten, en køber bør fokusere på, men også de øvrige vilkår, herunder amortisationslængden; om der ønskes en periode med afdragsfrihed, stiftelsesomkostningerne m.v. Typisk vil der være behov for et anlægslån og en driftskassekredit. Bankerne tilbyder såvel variabel som fast rente, og det er et helt individuelt spørgsmål, om det ene skal foretrækkes for det andet. Fordelen ved en fast rente er, at lånet i hele løbetiden, eller typisk i minimum

5 år, vil være fikseret, således at køberen nøjagtigt kan forudberegne renteudgiften. Ved variabel rente vil rentesatsen typisk være en smule lavere end fast rente, men ved sådanne lån er låntager meget afhængig af renteutviklingen i samfundet, idet den omgående vil smitte af på den individuelt fastsatte rentesats. Dette kan vise sig at være en fordel men også en ulempe. Hver enkelt køber må med sig selv, sit pengeinstitut og sine rådgivere afgøre hvilken type lån, den pågældende ønsker.

Når en praksis købes, betales typisk på underskriftstidspunktet en udbetaling, der deponeres til overdragelsesdagen. Senest ved indsendelsen af de underskrevne dokumenter til P.L.O., d.v.s. senest 7 uger før overdragelsesdatoen, bør restkøbesummen være deponeret eller garanteret, i sidstnævnte tilfælde via en uigenkaldelig bankgaranti. Køberen oppebærer renten af de deponerede midler indtil overdragelsesdatoen. Når overdragelsen er godkendt af P.L.O., og køberen har modtaget ydernummeret for sygesikringen, frigives de deponerede midler til sælgeren – dog tidligst overdragelsesdagen. Der kan naturligvis aftales andre deponeringsvilkår, og i nogle tilfælde erlægges købesummen blot på overdragelsesdatoen. Sidstnævnte er u hensigtsmæssigt, fordi når dokumenterne først er indsendt til P.L.O., har sælger eller dennes advokat ikke længere alene indflydelse på handelens gang, og P.L.O. er ikke pligtig at efterkomme en anmodning fra en af parternes advokater om at stille sagen i bero, hvis der f.eks. opstår noget uforudset. Hvis købesummen således først skal erlægges på overdragelsestidspunktet, vil sagen blive ekspederet af P.L.O. og videresendt til sygesikringen, og køberen kan opnå sin ydelse (ydernummeret med praksis), førend sælger får udbetalt købesummen, og der er i disse situationer ikke sikkerhed for, at sælger får købesummen, da denne ikke er deponeret eller garanteret. Situationen kan sammenlignes med en advokat, der fremsender et skøde til tinglysning, uden at købesummen er deponeret eller garanteret. Dette vil være utænkeligt. Endvidere ville en sådan handlemåde utvivlsomt være ansvarspådragende for rådgiveren, hvis sælgeren lider et tab. Det er derfor rigtigst, at der sker deponering eller garantering af købesummen senest på det tidspunkt, hvor sagen indsendes til P.L.O. til godkendelse.

4.6 § 100-statistikken

Én gang om året – sædvanligvis i april måned – udsender sygesikringen i hvert amt til lægerne i medfør af Landsoverenskomstens § 100 en statistik, hvoraf der fremgår en mængde oplysninger om praksis. Med hensyn til hvad § 100-statistikken nærmere indeholder, henvises til Landsoverenskomstens § 100. Det skal dog nævnes her, at statistikkens pag. 1 indeholder en oversigt over sygesikringens udgifter til praksis, sammenlignet med gennemsnittet i praksisområdet og i hele amtet –

eventuelt også i et såkaldt "§ 100-område" (et sammenligningsområde aftalt i det lokale samarbejdsudvalg, hvilket område omfatter flere praksisområder). Den væsentligste indtægtskilde i praksis er grundydelse (konsultation, telefonkonsultation og besøg), og derfor er det væsentligt at undersøge § 100-statistikken for grundydelse med henblik på, hvorledes praksis ligger i forhold til andre praksis i området og i amtet. Ligger praksis eksempelvis væsentligt under amts gennemsnittet i grundydelse, vil der være et væsentligt potentiale for en køber. Omvendt hvis praksis ligger væsentligt højere end amts gennemsnittet (ved en overskridelse på min. 40% af gennemsnittet vedrørende konsultationer til egne sikrede eller min. 25% for basis- og ydelseshonorar tilsammen udtages praksis til høring), vil potentialet være mindre, og der kan være grund til nærmere at gå ind i praksis' arbejdsprocedurer.

Hvis konsultationerne ligger højt, kan det eksempelvis skyldes, at sælgende læge foretager manipulation, hvilket udløser en konsultation. Dette er helt i overensstemmelse med overenskomsten, men hvis køberen ikke kan manipulere, er det spørgsmålet, om det er den rigtige praksis for den pågældende, eller om vedkommende køber skal forsøge at forhandle et nedslag i goodwill. Af statistikken fremgår vedrørende grundydelse en opdeling i dagarbejdstid og vagttiden, ligesom man kan aflæse, hvor mange ydelser der er foretaget på egne sikrede og på andres sikrede. § 100-statistikken indeholder såvel beløbsangivelser som antalsangivelser på de enkelte ydelser, og derfor er den særdeles relevant både for køberen, så køberen opnår klarhed over den virksomhed vedkommende er i færd med at erhverve (ligesom køberen har en generel undersøgelsespligt), men også for sælgeren, idet sælgeren ved at overgive de 3 sidste års § 100-statistikker dermed væsentligt medvirker til at overholde sin loyale oplysningspligt.

Honorarindtægten for tillægsydelser er ikke så afgørende, idet beløbet i forhold til grundydelse sædvanligvis er ringe. For visse af ydelsernes vedkommende kan der antalmæssigt være tale om få, og derfor skal man være varsom med de statistiske konsekvenser heraf (store procentuelle udsving), der set i den store sammenhæng er af uvæsentlig betydning. Dette vil kunne aflæses af § 100-statistikens tal for tillægsydelserne, der altså derved også udviser, hvilke tillægsydelser (behandlinger), der er benyttet i den pågældende praksis.

Basishonoraret er som bekendt ens for alle læger, og vil derfor ikke udvise særlige udsving, medmindre der er større tilgang eller afgang af gruppe 1-sikrede. Dette bør naturligvis også undersøges i

forbindelse med praksiskøb, og antal sikrede fremgår af statistikken forside. Bemærk, at børnene nu medregnes som gruppe 1-sikrede, hvorfor man skal være påpasselig med at sammenligne antallet af sikrede med tidligere tal. Vedrørende rubrikken ”Tillæg – Fradrag” skal man være meget påpasselig, hvis denne rubrik udviser væsentlige beløb, idet der kan være indeholdt beløb, der ikke skal indgå i goodwillberegningen, jf. ovenfor pkt. 4.3. Rubrikken er udtaget af § 100-statistikken fra og med 2001, hvorfor køber i stedet må stille relevante spørgsmål til sælger. For en køber vil det også være interessant at gennemgå praksis’ patientsammensætning, herunder køn og alder, hvilket tillige fremgår af statistikken, der i øvrigt indeholder en lang række informationer om praksis som f.eks. henvisningsmønster, standardiseringstabeller m.v. Det tilrådes, at sælger og køber sammen gennemgår statistikken, og såfremt køber føler sig usikker, bør køber også gennemgå statistikken med købers egen rådgiver. Hvis rådgiveren ikke er i stand til at læse og anvende statistikken, kan der altid rettes henvendelse til det lokale praksisudvalg.

En kopi af de 3 sidste års § 100-statistikker skal indsendes til P.L.O. til dokumentation af, at vagtmaksimaene, jf. pkt. 4.3. ikke er overskredet. I Københavns og Frederiksberg Kommuner fremgår vagttindtægten ikke af § 100-statistikken, og i stedet fremsendes en kopi af årsopgørelserne fra Sygesikringen, der udsendes ca. 1. februar. På denne årsopgørelse fremgår de samlede ydelser opdelt i dag- og vagttid.

5. Driftsmidler

5.1 Indledende bemærkninger

Til praksis hører en lang række driftsmidler, som f.eks. inventar, instrumentarium, utensilier og edb-udstyr.

Det anbefales altid at udfærdige en liste over det medfølgende inventar m.v., så der ikke senere opstår tvivl om, hvad der medfølger i handelen. Denne liste bør optages som bilag til købekontrakten. Således bør sælgeren i forbindelse med forhandlingerne med køber selv udfærdige en liste eller lade en uvildig valuar, der er kendt med udstyret i lægepraksis, vurdere driftsmidlerne. Personlige effekter, som sælgeren vil beholde, skal naturligvis ikke med på listen og skal fjernes fra praksis inden overtagelsesdagen. Samtidig bør sælgeren udtrykkeligt gøre køberen opmærksom på de genstande, som er beroende i praksis, men som ikke medfølger. Der er flere forskellige firmaer, der udfærdiger

vurderingerne – sædvanligvis de firmaer, der også leverer medicinaludstyr. Hver enkelt inventar-genstand bør værdisættes særskilt, idet køberen for så vidt angår aktiver, der højst har en værdi af kr. 10.100,- (2002) kan straksafskrive disse i stedet for afskrivning af driftsmidler med 25% p.a. Dette medfører en likviditetsmæssig fordel for køberen, og har ingen betydning for sælgerens skatteberegning, jf. nedenfor kap. 8. Med hensyn til instrumentarium er det naturligvis ikke nødvendigt, at hver enkelt pincet og saks m.v. anføres på listen. Det er sædvanligt, at der optages en post ”Instrumentarium”, hvorunder alle disse småting er samlet.

Som det fremgår af P.L.O.’s love § 4 stk. 3 ”....må der ikke aftales en pris, der overstiger værdien i handel og vandel. Der skal til organisationen fremsendes dokumentation herfor.” Det er således værdien i handel og vandel, der er den maksimale salgspris. Der er imidlertid 2 forskellige vurderingsprincipper. For det første kan inventaret m.v. vurderes efter ”going concern-princippet”. Værdien af driftsmidlerne skal her fastsættes under hensyn til, at det er en samlet virksomhed, der overdrages, som køberen umiddelbart kan fortsætte driften af. Heroverfor står vurderingsprincippet ”scrap-værdien”, hvorefter hver enkelt genstand vurderes ud fra en situation, hvor hele virksomheden sælges stykvis og altså opsplittes og ikke videreføres som samlet virksomhed. Dette er typisk det vurderingsprincip, der benyttes i en konkurs- eller likvidationssituation. Det er ”going-concern-princippet”, der skal benyttes ved overdragelse af en lægepraksis, idet køberen umiddelbart kan fortsætte virksomheden på samme grundlag som sælgeren.

I forbindelse med overdragelsens godkendelse i P.L.O. skal der indsendes dokumentation for overdragelsessummerne, hvilket dog ikke er nødvendigt, såfremt prisen for driftsmidler maksimalt er fastsat til kr. 60.000,-. Hvis den samlede købesum af driftsmidler overstiger dette beløb, skal værdien af aktiverne dokumenteres overfor P.L.O.

5.2 Løsøre.

Løsøre omfatter inventar, instrumentarium og utensilier (edb-udstyr er behandlet særskilt nedenfor i 5.3.). De utensilier der kan rekvireres vederlagsfrit for Sygesikringens regning, jf. Landsoverenskomstens kap. VIII (§§ 52-54), kan der naturligvis ikke tages betaling for.

Hvis overdragelsessummen er større end kr. 60.000,-, kan parterne – i stedet for en vurdering, jf. 5.1. – vælge at fremlægge købsnotaerne på det pågældende inventar og herefter foretage en pro anno-nedskrivning med 10% om året.

5.3 Edb-udstyr.

5.3.1 Hardware.

For hardware gælder de samme regler som anført ovenfor under pkt. 5.1. og 5.2. Ligeledes er der mulighed for – i stedet for en vurdering – at foretage en pro anno-nedskrivning, men denne skal være med 20% p.a. og **ikke** de i 5.2. nævnte 10%, der alene vedrører det under 5.2. nævnte løsøre m.v.

5.3.2 Software.

Software behandles på samme måde som hardware, jf. 5.3.1. Hvis det samlede inventarbeløb i alt overstiger kr. 60.000,-, skal softwaren også vurderes af en uafhængig vurderingsmand, eller der kan fremlægges fakturaer på anskaffelsessummen og denne nedskrives med 20% pr. år. Man kan diskutere, om software forældes, hvis sælgeren har tegnet softwareabonnement, således at softwaren hele tiden er tidssvarende. Uanset at der er tegnet vedligeholdelsesabonnement, og softwaren således må formodes at være fuldstændig up to date, er det de netop beskrevne regler, der er gældende. Der kan således ikke tages nypris for softwaren, og udgiften til vedligeholdelsesabonnement kan ikke indgå i overdragelsessummen for driftsmidler.

5.4 Skat

De skattemæssige forhold behandles nedenfor i kapitel 8.

6. Lokalerne

6.1 Indledende bemærkninger.

Lokalerne kan opdeles i lejede lokaler (6.2), andelslejligheder (6.3) og fast ejendom, enten ejerlejlighed eller lægehus (6.4). For lokalerne gælder det samme overordnede begreb, at der ikke må aftales en pris, der overstiger værdien i handel og vandel, jf. P.L.O.'s love § 4 stk. 3.

6.2 Lejede lokaler.

6.2.1 Indretning af lejede lokaler.

Overdragelsen af lejede lokaler (en lejelejlighed) kan ikke udløse en særskilt betaling, idet den goodwill, der i øvrigt betales for praksis også omfatter en eventuelt beliggenhedsgoodwill.

Hvis sælgeren har indrettet lokalerne til særskilt brug til lægepraksis, f.eks. ved opsætning af vægge, håndvaske, pålægning af eksempelvis linoleumsgulv, opsætning af faste skabe, der ikke indgår i løsøret, kan der fastsættes en pris for ”indretning af lejede lokaler”. Disse indretninger kan enten vurderes af en uvildig valuar, eksempelvis en person som andelsboligforeninger benytter til at vurdere forbedringer i andelsboliger ved overdragelser, eller sælger kan fremlægge fakturaer for forbedringerne, og i så tilfælde skal der ske en nedskrivning med 10% p.a. Hvis forbedringerne således er mere end 10 år gamle, **skal** der som dokumentation for værdien af forbedringerne fremlægges en uvildig vurdering.

6.2.2 Afståelsesret.

Sælger skal så tidligt som muligt i forløbet selv undersøge eller lade lejekontrakten gennemgå af en rådgiver med henblik på, om vilkårene i denne dels tillader afståelse, dels er hensigtsmæssige for en efterfølger. Afståelsesret vil sige, at lejer har ret til at afstå det lejede på uændrede vilkår til en af udlejer godkendt ny lejer indenfor samme branche, og hvorom udlejer ikke har berettigede indsigelser, jf. erhvervslejelovens § 55. Der trådte en ny erhvervslejelov i kraft 1. januar 2000. I henhold til denne er der afståelsesret, såfremt det modstående ikke er aftalt. Imidlertid er der overgangsregler for lejekontrakter indgået før 1. januar 2000. I henhold til disse overgangsregler, jf. erhvervslejelovens § 89 stk. 2 nr. 1 finder de regler anvendelse, der var gældende på tidspunktet for aftalens indgåelse, medmindre andet er aftalt. Med andre ord er der for aftaler indgået før 1. januar 2000 afståelsesret, såfremt der var afståelsesret i henhold til de dagældende lovregler, eller afståelsesretten var aftalt.

Hvis der er aftalt afståelsesret i lejekontrakten, er denne aftale naturligvis gældende. Afståelsesretten kan være formuleret på mange forskellige måder – eksempelvis ses det, at udlejer i forbindelse med en afståelse har forbeholdt sig ret til enten at forhandle lejens størrelse og/eller lejekontraktens øvrige vilkår. Der foreligger så ikke en reel afståelsesret, idet udlejer vil kunne opstille sådanne vilkår, at det ikke bliver attraktivt for en køber at indtræde i lejemålet. En reel afståelsesret medfører, at køberen indtræder i lejekontrakten på fuldstændig uændrede vilkår. Dette medfører, at køberen også indtræder i afståelsesretten, medmindre denne er personlig for sælgeren, hvilket udtrykkeligt skal være aftalt i lejekontrakten.

Det vil være hensigtsmæssigt, om det af afståelsesretten tillige fremgår, at det lejede også kan afstå delvist, således at der er åbnet adgang for at optage en kompagnon.

Det væsentligste vilkår, der således skal være uændret ved afståelsen er lejens størrelse. Hvis der er gået mindst 4 år fra det tidspunkt, hvor lejen sidst er reguleret i henhold til markedslejen (ikke med skatter og afgifter eller i henhold til en aftalt regulering, eksempelvis procentregulering) kan udlejer varsle en lejeforhøjelse, og lejereren kan også varsle en lejenedsættelse. Det afgørende kriterium er, at lejen skal svare til markedslejen. Ved en sag om lejeforhøjelse er det udlejereren der skal dokumentere, at den aktuelle leje er væsentligt lavere end markedslejen. Er det lejereren der har varslet en lejenedsættelse, er det lejereren, der skal dokumentere, at den aktuelle leje er højere end markedslejen. Hvis en lejer (eller en udlejer) ikke vil acceptere en varslet lejestigning (eller lejenedsættelse), skal den, der har modtaget varslingen, protestere overfor denne inden 6 uger, og efter yderligere 6 uger skal sagen indbringes for Boligretten, hvis varslingen ønskes fastholdt.

Retsvirkningerne af en afståelse i relation til lejemålet er, at køberen indtræder i samtlige forpligtelser og rettigheder, som sælgeren havde vedrørende lejemålet.

6.2.3 Uopsigelighed.

Det vil være hensigtsmæssigt, om lejekontrakten er uopsigelig fra udlejers side. Dette gælder især i situationer, hvor udlejer kan tænkes at ville opsig lejereren med henblik på selv at benytte det lejede. Uopsigeligheden medfører, at udlejer er afskåret fra at opsig lejereren, bortset fra misligholdelsessituationer (hvor der ikke foreligger opsigelse – men ophævelse af lejemålet grundet misligholdelse).

De situationer, hvor det erfaringsmæssigt er relevant med en uopsigelighedsklausul, er eksempelvis hvor en bank eller et forsikringselskab ejer ejendommen og selv har en filial i stuen eller på 1. sal, og hvor lægens praksis ligger umiddelbart i tilknytning til filialen. I disse situationer er der eksempler på opsigelse af praksis med henblik på, at udlejer selv ønsker at benytte lokalerne. Hvis sælger eller køber kommer i denne situation, vil den pågældende kunne protestere imod opsigelsen, og udlejer skal herefter i henhold til erhvervslejelovens regler indbringe sagen for boligretten, såfremt opsigelsen fastholdes. Herefter er det boligretten, der består af en juridisk dommer og 2 lægdommere, der er interesserepræsentanter for henholdsvis lejer- og udlejerorganisationer, der afgør sagen med ankemulighed til Landsretten. Afgørelsen vil blive truffet ud fra en afvejning af, hvem der har den største interesse i lejemålet, og som en væsentlig faktor i denne afvejning indgår lejemålets varighed.

Uopsigelighed må ikke forveksles med midlertidighed. Ofte er uopsigeligheden på 10 år, men en anden periode kan naturligvis aftales. En midlertidig lejekontrakt er en lejekontrakt, der løber i en bestemt periode og herefter ophører uden varsel. Ved uopsigelighed ophører lejemålet ikke ved uopsigelighedsperiodens udløb, men lejemålet fortsætter med den beskyttelse, der er i erhvervslejeloven. I henhold til erhvervslejelovens § 14 kan en udlejer ved en ny forhandling af en lejekontrakt nu forlange indsat en klausul, ifølge hvilken lejekontrakten kun skal være gældende i 8 år, hvorefter den skal genforhandles med den virkning, at hvis der ikke opnås enighed om vilkårene, skal lejeren flytte. Denne bestemmelse forekommer mig ganske urimelig, idet der ikke er ligeværdighed mellem udlejer og lejer. Jeg har svært ved at indse behovet for, at lejemålet helt skal ophøre på grund af uenighed om vilkårene, når parterne for det vigtigste vilkår i en lejekontrakt – nemlig lejens størrelse – har mulighed for at denne kan fastsættes af boligretten. Det må stærkt frarådes at acceptere en sådan klausul.

6.2.4 Fremlejeret.

Det er hensigtsmæssigt, om der i kontrakten er fremlejeret, hvilket vil sige, at lejeren har ret til helt eller delvist at leje lejemålet til en anden. Her tænkes ikke på fuldstændig fremlejeret, hvor det er hele lejemålet, der fremlejes, men alene den delvise fremlejeret, således at køberen har mulighed for at fremleje en del af lejemålet i eksempelvis nogle dage pr. uge eller hver eftermiddag, således at lejefaciliteterne fuldt ud udnyttes.

6.2.5 Vedligeholdelse – retablering.

Køberen skal være opmærksom på vedligeholdelses- og retableringsbestemmelserne i lejekontrakten. Især de sidstnævnte kan være tyngende. Hvis køberen overtager lejemålet i henhold til en afståelsesret, indtræder køberen i samtlige rettigheder og forpligtelser, som overdrageren havde, herunder også i eventuelle retableringsforpligtelser i forbindelse med lejemålets ophør. Det er derfor vigtigt at gøre sig klart, hvilke forpligtelser sælgeren har til at istandsætte lokalerne, hvis lejemålet ophører, således at dette moment kan inddrages i købsforhandlingerne. Hvis der påhviler lejligheden byrdefulde retableringsforpligtelser, vil det være rimeligt, at dette giver sig udslag i forbindelse med prisfastsættelsen i handelen.

6.2.6 Er lejemålet erhverv, eller er der givet dispensation fra beboelse ?

Det er særdeles vigtigt at undersøge, om lejemålet er et erhvervslejemål, eller hviler på en dispensation. Mange lejemål har oprindeligt været beboelseslejemål, og sælger har i sin tid ansøgt kommunen om dispensation til at anvende lejemålet til lægepraksis, hvilken dispensation herefter er givet personligt, så længe den pågældende læge driver praksis fra lokalerne. Så snart der sker en overdragelse, bortfalder dispensationen, og lokalerne skal i princippet tilbageføres til beboelse, med mindre køberen også får dispensation til at drive praksis fra lokalerne. I sådanne tilfælde bør sælgeren hos kommunen undersøge, om køberen kan opnå dispensation til fortsat drift af lægepraksis, hvorom der bør foreligge en skrivelse fra kommunen til køberen eller køberemnerne. Hvis spørgsmålet ikke er afklaret, forinden købekontrakten underskrives, bør der tages forbehold herom i købekontrakten – eventuelt kan denne være betinget af, at kommunen meddeler en tilsvarende dispensation til køberen. Hvis dispensationen ikke opnås, er køberen nødsaget til at finde andre lokaler til praksis.

6.2.7 Refusion.

I forbindelse med overdragelse af praksis udfærdiges en refusionsopgørelse, der skærer de løbende udgifter, således at sælgeren betaler disse til overtagelsesdagen og køberen fra og med overtagelsesdagen. Disse udgifter er i et lejemål bl.a. udgifter til el, vand, varme, abonnementer, eventuelt depositum eller forudbetalt leje. For så vidt angår el foretages slutaflæsning, og køberen tilmeldes

belysningsvæsenet. Depositum og forudbetalt leje skal som hovedregel refunderes af køberen til sælgeren.

6.2.8 Generelt.

Husk at sælger ikke skal opsige lejemålet, hvis det skal overdrages. Er der afståelsesret, skal udlejer sædvanligvis blot have meddelelse om, at lejemålet agtes overdraget i henhold til afståelsesretten, og der skal udfærdiges et tillæg til lejekontrakten, hvormed køberen indtræder og sælgeren udtræder, således at sælgeren ikke længere hæfter for lejen og de øvrige vilkår i lejekontrakten. Hvis der ikke er afståelsesret, må udlejer forespørges, om lejemålet kan overdrages, eller på hvilke vilkår en køber kan indtræde i lejemålet. I denne situationen er det mest hensigtsmæssigt, at køberen eller dennes rådgiver forhandler de fremtidige vilkår med udlejer. Dette forudsætter naturligvis, at køberen er kendt. Er køberen ikke kendt på det tidspunkt, hvor sælger optager problematikken med udlejer, må sælger naturligvis forhandle vilkårene.

Det tilrådes stærkt at antage kvalificeret rådgiver, idet lejelovsområdet, herunder erhvervslejeloven, er et vanskeligt tilgængeligt område, der kræver erfaring.

6.3 Andelslejlighed.

6.3.1 Lægen er andelshaver.

Nogle læger driver praksis fra en andelslejlighed. Det forudsættes her, at lægen er medlem af andelsboligforeningen. Ved værdiansættelsen af andelslejligheden skal andelsboligforeningens vedtægter følges. En gang årligt, når andelsboligforeningens regnskab er godkendt på andelsboligforeningens generalforsamling, fastsættes en andelskrone, og lægens andel multipliceret med andelskronen med tillæg af eventuelle forbedringer, der ligeledes skal vurderes, jf. reglerne under 6.2.1, udgør prisen for andelslejligheden. P.L.O. skal have dokumentation herfor.

Erhvervsandelslejligheder er sædvanligvis ikke omfattet af andelsboligforeningens vedtægtsmæssige krav om at følge andelskronen, der typisk gælder andelsboliger, jf. lov om boligfællesskaber. I så tilfælde kan andelslejligheden overdrages til en pris fastsat af en uvildig valuar – typisk en statsaut. ejendomsmægler, der tillige er valuar. Dokumentation for prisfastsættelsen skal fremsendes til

P.L.O. i forbindelse med handelens godkendelse.

6.3.2 Lægen er lejer i andelsboligforeningen.

Er lægen lejer i andelsboligforeningen følges reglerne i 6.2, da de sædvanlige erhvervsretlige lejerregler også er gældende i denne situation.

6.4 Ejerlejlighed eller lægehus.

Hvis lægen ejer kliniklokalerne som en ejerlejlighed eller som et lægehus eller en andel heraf, kan overdragelsessummen maksimalt fastsættes til den seneste offentlige vurdering beregnet på kontantbasis. Hvis overdragelsessummen fastsættes til et beløb, der er højere end den seneste offentlige vurdering, skal der til P.L.O. medsendes dokumentation for denne højere pris, hvilket kan ske ved en uvildig vurdering af en valuar – typisk en statsaut. ejendomsmægler. Sælges en ideel andel af ejerlejligheden eller lægehuset, skal overdragelsessummen naturligvis fastsættes til en pris svarende til sælgende læges ejerandel af hele ejerlejligheden eller lægehuset.

6.5 Skat

Ved overdragelse helt eller delvist af en erhvervsejendom skal der som hovedregel betales skat af sælger i henhold til ejendomsavancebeskatningsloven. Køber kan ikke foretage skattemæssige afskrivninger. De skattemæssige forhold ved overdragelse af fast ejendom gennemgås imidlertid ikke i nærværende artikel, men der henvises til de af parterne antagede rådgivere.

7. Personalet

7.1 Virksomhedsoverdragelsesloven.

Virksomhedsoverdragelsesloven (herefter Virksl.) (lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse – lov nr. 111 af 21. marts 1979) trådte i kraft den 1. april 1979. Virksl. er gennemført på foranledning af Rådet for de Europæiske Fællesskaber som en af flere social- og arbejdsretlige love, der er implementeret i Danmark. Lovens hovedformål er sikring af lønmodtagernes umiddelbare fortsættelse hos erhververen af en virksomhed. Loven skelner ikke mellem større og mindre virksomheder, og loven er således også gældende for f.eks. overdragelse af solopraksis. Endvidere

gælder virksl. for selskaber - herunder anpartsselskaber. Loven finder anvendelse ved såvel fuldstændig som delvis overdragelse af en virksomhed.

Virksomhedsoverdragelseslovens § 2 stk. 1 er sålydende:

"Overdrages en virksomhed eller en del heraf, indtræder erhververen umiddelbart i de rettigheder og forpligtelser, der bestod på overtagelsestidspunktet i henhold til:

- 1. kollektiv overenskomst og aftale,*
- 2. bestemmelser om løn- og arbejdsforhold, der er fastsat eller godkendt af offentlig myndighed,*
og
- 3. individuel aftale om løn- og arbejdsforhold."*

Efter bestemmelsen indtræder køberen umiddelbart i de rettigheder og forpligtelser, der bestod på overdragelsestidspunktet i henhold til en individuel aftale om løn- og arbejdsforhold. Med andre ord er køberen pligtig at respektere de ansættelsesvilkår, der er gældende for personalet, herunder sygeplejersker og lægesekretærer m.fl. Hvis sælgeren har indgået en aftale med enten Dansk Lægesekretærforening under HK eller Dansk Sygeplejeråd, vil køberen være bundet til at overholde de i overenskomsterne anførte vilkår i henhold til virksomhedsoverdragelseslovens § 2 stk. 1 nr. 1.

Funktionærlovens § 2 stk. 8 fastslår, at såfremt en funktionær fortsætter i en virksomhed, efter at den har skiftet ejer, skal den tid funktionæren har haft ansættelse i virksomheden som funktionær før ejerskiftet medregnes ved beregning af ansættelsestiden. Med andre ord overføres funktionærens anciennitet uændret til erhververen. Har funktionæren således været ansat i eksempelvis mere end 8 år og 7 måneder, har funktionæren et opsigelsesvarsel på 6 måneder, som skal respekteres af køberen.

Virksl.'s § 3 stk. 1 er sålydende:

"Afskedigelse på grund af overdragelse af en virksomhed eller en del heraf anses ikke for rimeligt begrundet i virksomhedens forhold, medmindre afskedigelsen skyldes økonomiske, tekniske eller organisatoriske årsager, der medfører beskæftigelsesmæssige ændringer."

Det fremgår af denne bestemmelse, at afskedigelse på grund af hel eller delvis overdragelse af en virksomhed ikke kan anses for rimelig begrundet i virksomhedens forhold. Sælgeren af en lægepraksis vil altså ikke med begrundelse i, at virksomheden agtes overdraget, kunne opsiges personalet. Hvis virksomheden ophører, er situationen en anden, men der foreligger ikke ophør af en virksomhed, såfremt virksomheden overdrages – uanset at virksomheden får nyt CVR-nr. og ydernummer. Sælgeren og køberen er således ikke berettiget til at foretage afskedigelser begrundet i selve overdragelsen. Af bestemmelsens 2. led fremgår det, at der i 3 situationer vil kunne ske afskedigelse – nemlig når der foreligger ¹⁾økonomiske, ²⁾tekniske eller ³⁾organisatoriske årsager, der samtidig medfører beskæftigelsesmæssige ændringer. Imidlertid er adgangen til afskedigelse efter disse bestemmelser meget snæver. Således påhviler bevisbyrden for afskedigelsens rimelighed arbejdsgiveren. Hvis det er nødvendigt at indskrænke timetallet af eksempelvis besparelshensyn eller, hvis virksomheden har brug for en medarbejder med en anden faglig baggrund, eller der ønskes en anden tilrettelæggelse af arbejdet af hensyn til virksomhedens drift, kan det ikke udelukkes, at en opsigelse kan være saglig og således ikke udløse erstatning efter funktionærlovens § 2 b, men det tilrådes at træde særdeles varsomt i dette område, og under alle omstændigheder rådføre sig med sin advokat, hvis der påtænkes afskedigelser i forbindelse med en virksomhedsoverdragelse.

Hvis arbejdsaftalen opsiges af lønmodtageren, fordi overdragelsen medfører væsentlig ændring af arbejdsvilkårene til skade for den ansatte, sidestilles opsigelsen med afskedigelse, således at lønmodtageren bl.a. kan have krav på erstatning i henhold til funktionærlovens § 2 b. Det samme gælder, hvis der foreligger bristede forudsætninger fra lønmodtagerens side, eksempelvis med hensyn til hvem der er indehaver af virksomheden, jf. UfR 83.685 H.

I henhold til virksl.'s § 5 stk. 1 skal sælgeren i rimelig tid inden overdragelsen underrette lønmodtagerens repræsentanter eller – såfremt sådanne ikke er valgt eller udpeget – de berørte lønmodtagere om 3 forhold:

1. Årsagen til overdragelsen,
2. Overdragelsens juridiske, økonomiske og sociale følger for lønmodtagerne og
3. Eventuelle foranstaltninger for lønmodtagerne.

Der kan fremføres adskillige argumenter for, at virksomhedsoverdragelsesloven ikke burde være anvendelig eksempelvis ved overdragelse af enkeltmandsvirksomheder. Således sker der et identitetsskifte af arbejdsgiveren, og samarbejdsforholdet mellem arbejdsgiveren og eksempelvis en i mange år ansat sekretær eller sygeplejerske vil typisk være meget tæt. Endvidere vil erhververen typisk tilrettelægge arbejdet anderledes, og det er ikke sikkert, at kemien mellem sekretær/sygeplejerske og lægen passer. Ikke desto mindre er retsstillingen og fortolkningen af virksomhedsoverdragelsesloven klar – den beskytter også ansatte i de helt små virksomheder.

7.2 Funktionærer.

Såvel sygeplejersker, lægesekretærer som bioteknikere (tidligere laboranter) er funktionærer i funktionærlovens forstand, såfremt de har en ugentlig beskæftigelse på min. 8 timer.

Hvis en funktionær afskediges sagligt, har funktionæren krav på følgende opsigelsesvarsler:

- 1 måneder, hvis opsigelse afgives inden udløbet af 5 måneder (incl. prøvetid),
- 3 måneder, hvis opsigelse afgives inden udløbet af 2 år og 9 måneder,
- 4 måneder, hvis opsigelse afgives inden udløbet af 5 år og 8 måneder,
- 5 måneder, hvis opsigelse afgives inden udløbet af 8 år og 7 måneder,
- 6 måneder, hvis opsigelse afgives efter 8 år og 7 måneders ansættelse.

Hvis en funktionær har været uafbrudt beskæftiget i samme virksomhed i 12, 15 eller 18 år og opsiges, skal arbejdsgiveren ved funktionærens fratræden udrede et beløb svarende til henholdsvis 1, 2 eller 3 måneders løn, jf. funktionærlovens § 2 a stk. 1. Dog finder denne bestemmelse ikke anvendelse, såfremt funktionæren ved fratrædelsen vil oppebære folkepension. Uanset at funktionæren ved fratrædelsen vil oppebære efterløn, har funktionæren krav på fratrædelsesgodtgørelse efter § 2 a.

Hvis en funktionær, der har været ansat i mere end 12 år, fortsætter hos køberen, bør parterne i forbindelse med forhandling af overdragelsesvilkårene drøfte spørgsmålet, om der skal ydes køberen delvis refusion for den forpligtelse, køberen overtager. En funktionær der selv opsiges sin stilling, har ikke krav på fratrædelsesgodtgørelse.

Køber og sælger har ofte modstående interesser med hensyn til overtagelse af personalet. Typisk er situationen den, at sælgeren ønsker at køberen skal overtage personalet, idet sælgeren ikke lovligt kan afskedige personalet i forbindelse med overdragelsen og derfor vil komme til at betale erstatning i henhold til funktionærlovens § 2 b, såfremt opsigelse afgives af sælgeren. På den anden side ønsker køberen ikke at overtage personalet, fordi køberen ikke kender sygeplejersken og/eller sekretæren, og køberen kan ikke vide, hvordan et eventuelt samarbejde vil forløbe. Har sygeplejersken eller sekretæren været ansat i mange år, kan der være indarbejdede arbejdsrutiner, som det kan være svært for sekretæren eller sygeplejersken at ændre, og køberen vil typisk tilrettelægge arbejdet på anden vis end sælgeren. Dette medfører, at der kan opstå konflikter mellem køberen og det overtagne personale, der kan få køberen til at indtage det standpunkt, at køber ikke ønsker at overtage personalet. På den anden side er det en fordel for virksomheden, at de sikrede stadig har et kendt ansigt at holde sig til, og en dygtig sygeplejerske eller sekretær kan mange gange være den person, der i en overgangsperiode kan sikre kontinuiteten i relation til de praksis tilmeldte sikrede.

Hvis en funktionær afskediges, og afskedigelsen ikke kan anses for rimelig begrundet i funktionærens eller virksomhedens forhold, skal arbejdsgiveren udrede en godtgørelse, jf. funktionærlovens § 2 b. Er funktionæren ved opsigelsen fyldt 30 år, kan godtgørelsen udgøre indtil 3 måneders løn. Er funktionæren yngre kan godtgørelsen ikke overstige funktionærens løn for en periode svarende til halvdelen af det opsigelsesvarsel, der tilkommer den pågældende. Hvis funktionæren ved opsigelsen har været uafbrudt beskæftiget i den pågældende virksomhed i mindst 10 år, kan godtgørelsen udgøre indtil 4 måneders løn, og efter 15 års uafbrudt beskæftigelse i virksomheden kan godtgørelsen udgøre indtil 6 måneders løn.

Hvis der således foretages en usaglig afskedigelse af en funktionær med 6 måneders opsigelsesvarsel, kan det blive dyrt for arbejdsgiveren, idet arbejdsgiveren da også skal udrede fratrædelsesgodtgørelse, jf. funktionærlovens § 2 a og en godtgørelse efter funktionærlovens § 2 b, der dog oftest højst vil modsvare 3 måneders løn. Da en afskedigelse har væsentlige økonomiske konsekvenser for arbejdsgiveren, bør der ikke foretages afskedigelser, uden at arbejdsgiveren har rådført sig med sin advokat.

7.3 Ikke-funktionærer.

De ansatte, der ikke har funktionærstatus, kan afskediges med et rimeligt varsel – typisk 14 dage til 1 måneds varsel. En ikke-funktionær har ikke krav på hverken fratrædelsesgodtgørelse eller godtgørelse i anledning af afskedigelsen.

7.4 Pligt til at underrette funktionærene om ansættelsesforholdet.

I henhold til lov om arbejdsgiverens pligt til at underrette lønmodtageren om vilkårene for ansættelsesforholdet, der senest er blevet ændret den 19. marts 2002 med ikrafttræden den 1.7.2002, har arbejdsgiveren oplysningspligt overfor lønmodtageren vedrørende vilkårene for ansættelsen. Denne lov gælder for lønmodtagere, der har en gennemsnitlig ugentlig arbejdstid, der overstiger 8 timer, og oplysningerne skal gives senest én måned efter, at ansættelsesforholdet er begyndt. Arbejdsgiverens oplysningspligt omfatter ikke kun de nedenfor nærmere angivne 10 punkter, men alle væsentlige vilkår aftalt i ansættelsesforholdet. De 10 punkter er følgende:

1. Arbejdsgiverens og lønmodtagerens navn og adresse,
2. Arbejdsstedets beliggenhed eller i mangel af et fast arbejdssted eller et sted, hvor arbejdet hovedsagelig udføres, oplysning om, at lønmodtageren er beskæftiget på forskellige steder, og om hovedsæde eller arbejdsgiverens adresse.
3. Beskrivelse af arbejdet eller angivelse af lønmodtagerens titel, rang, stilling eller jobkategori,
4. Ansættelsesforholdets begyndelsestidspunkt,
5. Ansættelsesforholdets forventede varighed, hvor der ikke er tale om tidsbestemt ansættelse,
6. Lønmodtagerens rettigheder med hensyn til betalt ferie, herunder om der udbetales løn under ferie,
7. Varigheden af lønmodtagerens og arbejdsgiverens opsigelsesvarsler eller reglerne herom,
8. Den gældende eller aftalte løn, som lønmodtageren har ret til ved ansættelsesforholdets påbegyndelse, og tillæg og andre løndelev, der ikke er indeholdt heri, f.eks. pensionsbidrag og eventuel kost og logi. Endvidere skal der oplyses om lønnens udbetalingsterminer.
9. Den normale daglige eller ugentlige arbejdstid,
10. Angivelse af, hvilke kollektive overenskomster eller aftaler der regulerer arbejdsforholdet.

Hvis der er tale om overenskomster eller aftaler indgået af parter uden for virksomheden, skal det endvidere oplyses, hvem disse parter er.

Det understreges, at de ovennævnte 10 punkter fra og med 1.7.2002 ikke er udtømmende. Der er en frist på én måned fra ikrafttrædelsesdatoen den 1.7.2002 til at opfylde den supplerende oplysningspligt for så vidt angår ansættelsesforhold, som er indgået før 1.7.2002.

Det fremgår ikke af lovtæksten, hvad der præcist menes med "alle væsentlige vilkår for ansættelsesforholdet". Beskæftigelsesministeriet har udgivet en "Vejledning om ansættelsesbeviser", der kan indhentes på Beskæftigelsesministeriets hjemmeside www.beskaeftigelsesministeriet.dk Af denne vejledning fremgår det, at en arbejdsgiver skal oplyse om de vilkår i ansættelsen, som arbejdsgiveren mener, at lønmodtageren ikke må være i tvivl om. Væsentlige vilkår, der skal oplyses om, er ansættelsesvilkår, der adskiller sig fra sædvanlige regler eller vilkår i ansættelsesforhold af tilsvarende art, altså "noget som ikke alle kan gå ud fra". Som eksempel på væsentlige vilkår kan nævnes overarbejde, forskudt arbejdstid og honoreringen herfor, særlige regler om anvendelse af IT-systemer, herunder e-mails og internet.

Arbejdsgiveren kan blive idømt en godtgørelse, såfremt et væsentligt vilkår ikke skriftligt er oplyst overfor den ansatte, hvilket kan ske ved udarbejdelse af et nyt ansættelsesbrev, et tillæg til den eksisterende ansættelsesaftale eller ved at fremsende en særlig meddelelse til den ansatte angående de væsentlige vilkår. Godtgørelsen vil typisk være mellem 5.000 og 10.000 kr., der skal betales til medarbejderen, såfremt loven ikke er overholdt.

Der henvises endvidere til P.L.O' rientering 3/2002 af 7. maj 2002, hvori kravene til ansættelsesbrevene er gennemgået.

I forbindelse med en praksisoverdragelse må såvel sælger som køber undersøge de eksisterende ansættelsesaftaler og sikre sig, at disse er i overensstemmelse med lovens krav.

8. De skattemæssige konsekvenser af en praksisoverdragelse.

8.1 Kort historik.

Beskatningen af det immaterielle aktiv goodwill har været omskiftelig. Regler om beskatning af goodwill blev indført i 1939, og man gav dengang samtidig adgang til skattemæssig afskrivning for køberen. I 1958 blev reglerne om goodwillbeskatning overført til lov om særlig indkomst, og indtil 1. juli 1982 beskattedes goodwillavancen hos sælger. Avancen blev opgjort efter en række fradrag afhængig af sælgers ejertid af virksomheden, hvortil goodwill var tilknyttet. Ved maksimalt ejertidsfradrag udgjorde skatten ca. 1/3 af det kontante goodwillbeløb. Marginalskatteprocenten var dengang ca. 70, og da køber kunne afskrive goodwill over 7 år, var der med denne ordning et skattemæssigt provenutab for staten på differencen mellem det beløb, der blev opkrævet i særlig indkomstskat og afskrivningen – altså ca. 1/3 af det kontante goodwillbeløb. Ved at ophæve beskatningen af goodwill og samtidig afskaffe afskrivningsmuligheden for køberen, fik staten et skattemæssigt provenu, hvilket var baggrunden for, at beskatningen af goodwill blev ophævet pr. 1. juli 1982. Imidlertid havde denne ordning en del utilsigtede virkninger, bl.a. af afgrænsningsmæssig karakter, idet sælgerne i forbindelse med en overdragelse ønskede, at så meget som muligt skulle pålægges goodwillsummen, idet dette beløb var skattefrit. Den 19. maj 1993 genindførtes beskatningen af goodwill – nu som personlig indkomst – og samtidig blev afskrivningsadgangen genindført i første omgang over en 10-årig periode, og senere ændret til afskrivning over en 7-årig periode, det p.t. er gældende. Således blev der 19. maj 1993 indført symmetri i beskatningen af goodwill, idet såvel beskatningen som afskrivning sker i den pågældendes personlige indkomst. Samtidig åbnedes mulighed for køberen til at anvende etableringskontomidler til at anskaffe goodwill.

I forbindelse med ændringerne af goodwillbeskatningen er Landsoverenskomstens maksimeringsregler for goodwill blevet ændret. Således var den maksimale goodwill før 1.7.1982 100% af gennemsnittet af de 3 foregående års bruttoindtægt, reguleret for overenskomst- og dyrtidstillægsændringer. Mellem 1.7.1982 og 19.5.1993 var den maksimale goodwill 60% og efter 1.1.1996 er den maksimale goodwill 136% (efter en overgangsperiode fra 19.5.1993 til 1.1.1996) med tillæg af korrektionsfaktorerne, jf. kap. 4.2.

8.2 De skattemæssige konsekvenser.

8.2.1 Køber.

Køber kan frit afskrive **goodwill** fra 0% indtil 1/7 om året (ubundne afskrivninger). Køber kan foretage afskrivning i købsåret (d.v.s. i det år, hvori aftalen er indgået), men der kan ikke foretages afskrivninger i afståelsesåret.

Disse regler er gældende fra 1.1.1999, d.v.s. aftaler indgået fra og med 1.1.1999.

For så vidt angår **driftsmidler** kan køberen straksafskrive småaktiver under kr. 10.100,- incl. moms i 2002. (2003: kr. 10.500,-). Ligeledes kan driftsmidler med en fysisk levetid på under 3 år afskrives straks. Hvis aktivet er købt for en værdi af over kr. 10.100,- i 2002, og aktivet har en fysisk levetid på 3 år og derover, afskrives med op til 25% pr. år efter saldometoden. Edb-software kan straksafskrives.

Indretning af lejede lokaler kan også afskrives. Her sker afskrivningen over lejemålets længde, dog højst med 20% årligt (ubundne). Løber lejemålet på ubestemt tid, kan der afskrives med indtil 20% årligt. Er lejemålet indgået for et bestemt tidsrum, kan afskrivningen ikke overstige et beløb svarende til, at afskrivningen sker med lige store årlige beløb over den resterende lejeperiode. I et eventuelt ombygningsår kan der foretages fuld afskrivning.

Konsekvensen for køberen af afskrivningerne er, at køberens personlige indkomst nedsættes med de afskrevne beløb, således at køberen (foreløbigt) sparer den skat, som køberen ellers skulle have betalt uden de afskrivningsmæssige fradrag. Da købers marginalskat incl. bruttoskatten vil være ca. 63%, er skattebesparelsen tilsvarende. Dette moment skal naturligvis indgå i de økonomiske beregninger i forbindelse med erhvervelse af en praksis. Når køberen sælger et eller flere af aktiverne eller til sin tid hele praksis, vil afskrivningen typisk blive delvist genvundet (når den kontant omregnede afståelsessum overstiger den bogførte saldo værdi af aktivet), og avancen vil da – efter de nu gældende regler – være skattepligtig.

8.2.2 Sælger.

Når en læge afstår **goodwill**, skal goodwillavancen opgøres. Denne avance opgøres som forskellen mellem den kontante afståelsessum og den bogførte nedskrevne skattemæssige værdi. Hvis goodwill er nedskrevet til kr. 0, vil der således være fuld avance. Hvis sælgeren har anskaffet goodwill i den skattefri periode mellem 1.7.1982 og 19.5.1993, jf. kap. 8.1, har sælger ikke kunnet afskrive på goodwill, og i denne situation kan den kontante anskaffelsessum for goodwill fradrages i avancen, forinden denne beregnes. Goodwillavancen beskattes som almindelig skattepligtig indkomst og for personer som personlig indkomst. Beskatningsprocenten er incl. bruttoskat ca. 63.

For så vidt angår **driftsmidler** modregnes den nedskrevne skattemæssige saldo primo året, hvori der afhændes, i salgssummen. Hvis der således er afskrevet fuldt ud, hvilket der oftest vil være, skal sælgeren beskattes fuldt ud af de genvundne afskrivninger i forbindelse med afståelsen. Genvundne afskrivninger medregnes i den personlige indkomst med 90% (fra 1998).

Vedrørende **indretning af lejede lokaler** tillægges en eventuel avance den personlige indkomst, og tab fradrages.

Der henvises til **bilag 3** "Oversigt over aktivernes afskrivning hos køber og beskatning hos sælger."

I forbindelse med en praksisoverdragelse må sælgeren naturligvis ved fastsættelsen af priserne overveje de skattemæssige konsekvenser – herunder det samlede provenu.

Advokat- og revisorudgifter kan i henhold til Ligningslovens § 8 J fradrages, når de afholdes i forbindelse med etablering eller udvidelse af en erhvervsvirksomhed. Det betyder, at udgift til revisor og advokat for køber ved **overdragelse** som udgangspunkt kan fradrages på selvangivelsen- dog skal honorarer, der specifikt vedrører et aktiv (eksempelvis vurderingshonorar) tillægges købesummen og for sælger fradrages i salgssummen. For sælger vil honorarer til advokat og revisor kunne fradrages i salgssummen – og som følge heraf reelt også give fradrag.

Som **bilag 4** er vedhæftet et eksempel med de skattemæssige konsekvenser for sælger og køber.

8.3 Generelt.

8.3.1 Underskriftstidspunkt contra overdragelsestidspunkt.

I skatteretlig henseende er underskriftstidspunktet og **ikke** overdragelsestidspunktet afgørende. Hvis en købekontrakt således underskrives f.eks. i december 2002, og overdragelsen skal ske pr. 1.april 2003, skal sælgeren opgøre sin avance i den selvangivelse, der indleveres for kalenderåret 2002, med den virkning at restskatten skal være betalt senest 31.12.2002, såfremt ikke-fradragsberettigede tillæg skal undgås, jf. 8.3.2. Ved at udskyde aftaleindgåelsen til eksempelvis januar 2003, vil sælgeren kunne opnå en skatteudskydelse på 1 år, idet handelen da skal selvangives i den selvangivelse, der indleveres for 2003, og restskatten skal være betalt senest 31.12. 2003, hvis de ikke-fradragsberettigede tillæg skal undgås. For køberen betyder det, at eksempelvis goodwillafskrivningen først kan påbegyndes i det år aftalen indgås (underskriftsåret), det vil i nærværende eksempel sige 2003.

8.3.2 Hvornår skal skatten betales ?

Restskat indtil kr. 15.100,- (2002) overføres med et ikke-fradragsberettiget procenttillæg på 7% p.a. til betaling sammen med løbende skat for 2004. Den del af restskatten, der overstiger kr. 15.100,- (2002), forfalder med et ikke fradragsberettiget procenttillæg på 7% p.a. til betaling i 3 rater den 1ste i hver af månederne september, oktober og november 2003 med sidste rettidige betalingsdag henholdsvis 20.9., 21.10. og 20.11.03.

Frivillig indbetaling af restskat for 2002 kan uden begrænsning i beløbets størrelse ske til og med 15. marts 2003. Derefter og indtil 1.7.2003 kan der højst indbetales kr. 40.000,-. Rentetillæggene er ikke fradragsberettigede.

Frivillige indbetalinger på over kr. 40.000,- efter 31.12 2002 medfører, at der skal betales et særligt rentetillæg på 2% af den del af den frivillige indbetaling, der overstiger kr. 40.000,-. Med andre ord bør hele den væsentlige restskat, som sælgeren skal betale i forbindelse med en praksishandel indbetales senest den 31.12 i det år, hvor aftalen om overdragelsen er indgået. I modsat fald får sælgeren et tillæg på 2% af den del af den frivillige indbetaling, der overstiger kr. 40.000,-. Tillægget er ikke fradragsberettiget.

8.4 Ophørspension.

Med virkning fra 1. januar 2001, d.v.s. for aftaler om hel eller delvis overdragelse af virksomheden, der er indgået efter denne dato, er der nu mulighed for, at en selvstændig erhvervsdrivende kan indskyde den skattepligtige fortjeneste ved salg af erhvervsvirksomheden i en pensionsordning.

Lovens formål er at indføre en særlig adgang for personer over 55 år, der har drevet selvstændig virksomhed i mindst 10 år til at oprette pensionsordninger i forbindelse med virksomhedsophør med den virkning at udskyde beskatningen, så den ikke sker ved afståelsen af virksomheden, men på det tidspunkt hvor pensionen udbetales.

Ordnningen går ud på, at den pågældende person kan tegne en pensionsordning for fortjenesten ved hel eller delvis afståelse af den pågældendes virksomhed, dog maksimalt kr. 2.060.400,- i 2002 (2003: kr. 2.133.100,-). Der er fuldt fradrag i afståelsesåret, såfremt indbetaling sker inden den 1. juli i det umiddelbart efterfølgende indkomstår. Sker indbetaling senere, kan man først få fradrag i indbetalingsåret.

Betingelserne er følgende:

1. Sælgeren skal have drevet selvstændig virksomhed,
2. i mindst 10 år, og
3. være fyldt 55 år inden afståelsen.
4. Pensionsordningen skal være
 - A. En pensionsordning med løbende udbetalinger og/eller
 - B. en ratepensionsordning, hvor udbetalingerne tidligst kan påbegyndes ved det fyldte 60. år og tidligst 5 år efter, at policen er oprettet.

Ordnningen gælder også for eksempelvis en hovedanpartshaver i et selskab, der driver erhvervs-mæssig virksomhed samt ægtefælle eller efterlevende ægtefælle til den selvstændige/hovedanpartshaveren. Effektiv udnyttelse af ordningen ved salg af anparter kræver dog, at man efter salget har betydelige løn- eller pensionsindtægter, som indbetalingen på ordningen kan modregnes i.

Reglerne gælder ved salg af hele virksomheden eller en del af denne, f.eks. ved optagelse af en medinteressent – naturligvis forudsat at de almindelige betingelser er opfyldt.

Hvis således en læge afstår sin praksis i 2002, og avancen indbetales på en pensionsordning senest 1. juli 2003, kan hele det indbetalte beløb fradrages i indkomsten for 2002.

Indbetalingen kan ikke overstige den skattepligtige fortjeneste, som sælgeren har opnået ved afståelsen af virksomheden eller en del af denne.

Hvis virksomheden har været drevet i anpartsselskabsform, vil der kunne indskydes et beløb svarende til den skattepligtige avance sælgeren opnår ved salg af anparterne.

Ved personligt drevne virksomheder er det ikke blot den skattepligtige avance ved goodwill, der kan indskydes i en pensionsordning, men også den skattepligtige avance der opnås ved salg af virksomhedens driftsmidler m.v.

Ordningen er attraktiv, især for de sælgere der har en meget begrænset eller slet ingen pensionsopsparing.

8.5 Henstand med goodwill-skatten ved løbende betaling af ydelsen

Med virkning for overdragelsesaftaler, der er indgået efter 1.7.1999, kan man vælge at lade løbende ydelser beskattes efterhånden som disse betales.

En sådan aftale skal oplyses overfor skattemyndighederne med angivelse af hvilke aktiver, der vederlægges med løbende ydelser. Der skal ske en kapitalisering af den løbende ydelse, og såvel køber som sælger skal føre en saldo med den kapitaliserede værdi som indgangsværdi.

Sælgeren skal i aftaleåret beskattes af den kapitaliserede værdi, og sælgeren kan søge rentefri henstand i op til syv år med betaling af skatten. De ydelser, som køberen betaler, skal ubeskåret gå til afdrag på skattegælden, og først når hele skatterestancen er betalt, kan modtageren beholde ydelserne selv. Overstiger betalingen den kapitaliserede værdi, skal det overskydende beløb beskattes som

personlig indkomst.

Der redegøres ikke nærmere for ordningen i nærværende artikel, men hermed er opmærksomheden på ordningen henledt, og hvis sælger ønsker en nærmere undersøgelse af, om ordningen er relevant i den konkrete situation, tilrådes det at kontakte sin skatterådgiver.

8.6 Nære medarbejdere og generationsskifte.

Med virkning for overdragelser, hvor aftalen er indgået den 1. juli 2002 eller derefter, kan visse nære medarbejdere succedere (d.v.s. at køber indtræder i sælgers skattemæssige stilling og udskyder skattebetalingen) i overdragerens skattemæssige situation vedrørende det pågældende aktiv i henhold til kildeskatteloven. Nære medarbejdere er i denne forbindelse personer, som igennem en periode på 4 år forud for overdragelsen har været fuldtidsbeskæftiget i virksomheden i sammenlagt 3 år, og som er fuldtidsbeskæftiget i virksomheden på overdragelsestidspunktet. En personligt ejet virksomhed kan desuden overdrages til en tidligere medarbejder, hvis overdragelsen sker senest 5 år efter, at der første gang blev overdraget en andel af virksomheden til medarbejderen. Hvis en tidligere medarbejder således har overtaget en andel af en virksomhed før den 1. juli 2002 uden skattemæssig succession, kan denne medarbejder altså efter den 1. juli 2002 overtage en andel af den samme erhvervsvirksomhed med skattemæssig succession, såfremt overdragelsen sker senest 5 år efter den første overdragelse.

Der er også mulighed for overdragelse med succession, hvis virksomheden drives i anpartsselskabsform. Med hensyn til betingelserne herfor henvises til den enkeltes skatterådgiver, ligesom der i det hele, hvis man ønsker muligheden for nærværende ordning undersøgt i en konkret situation, må rette henvendelse til sin skatterådgiver.

Også ved salg til nærtstående eksempelvis ægtefælle eller børn er der mulighed for succession, og dermed skatteudskydelse, men disse regler gennemgås ikke nærmere her, og der henvises til individuel skatterådgivning.

8.7 Anpartsselskaber.

De skattemæssige regler ved overdragelse af anparter, hvis praksis drives som anpartsselskab, gennemgås ikke i nærværende artikel, og der henvises til individuel skatterådgivning.

Hvis virksomheden sælges ud af anpartsselskabet til en fysisk person, er de i nærværende kapitel anførte regler gældende for køberen. Beskatningen i det sælgende selskab er ikke den samme som for en sælger, der er en fysisk person, og der henvises til individuel skatterådgivning herom.

9. Praktisk fremgangsmåde ved overdragelsen.

9.1 Indsendelse til P.L.O. – materiale og frister.

Overtagelsesdagen i en praksishandel skal så vidt muligt være til den 1. i et kvartal, jf. landsoverenskomstens § 56 stk. 2. Dette er i øvrigt også mest hensigtsmæssigt i forbindelse med refusionsopgørelsens udfærdigelse. Dog er det intet krav, og andre overtagelsesdatoer kan anvendes.

Praksisoverdragelser skal anmeldes til P.L.O. ved indsendelse af nedennævnte materiale, og efter en gennemgang af materialet, videresender P.L.O. tilmeldingsskemaet til Sygesikringen, såfremt P.L.O. kan konstatere, at de af Repræsentantskabet fastsatte regler for overdragelsen er overholdt. Senest 7 uger før overtagelsesdagen skal P.L.O. modtage nedenstående materiale:

1. Et af køberen udfyldt tilmeldingsskema til Den offentlige Sygesikring. Dette skema videresendes af P.L.O. til Sygesikringen, når handelen godkendes.
2. Ophørsmeddelelse. Sælgeren skal udfylde en ophørsmeddelelse. Ophørsmeddelelsen kan udprintes på P.L.O.'s hjemmeside eller bestilles hos P.L.O. Ophørsmeddelelsen skal alene udfyldes og indsendes, såfremt sælgeren ophører med at drive praksis. Ophørsmeddelelsen skal således ikke udfyldes ved salg af en andel af praksis, herunder etablering af delepraksis.
3. En kopi af køberens speciallægeanerkendelse i almen medicin.
4. En kopi af den af parterne underskrevne købekontrakt.
5. Goodwillberegning, der udviser, hvorledes den aftalte goodwill er beregnet.
6. Inventarliste.
7. Kopier af de 3 sidste års regnskaber for praksis.

8. § 100-opgørelser eller årsopgørelserne fra Sygesikringen. Kopier af de 3 seneste års § 100-opgørelser eller årsopgørelserne fra Sygesikringen skal indsendes til P.L.O., således at P.L.O. kan konstatere, at vagtindtjeningen ikke overstiger de af Repræsentantskabet fastsatte årlige vagtmaksima.
9. Fast ejendom. Hvis der som led i handelen indgår fast ejendom – helt eller delvist – skal der indsendes kopi af den seneste offentlige vurdering, forudsat at der maksimalt er handlet til den offentlige vurdering. Ellers indsendes en uvildig vurdering foretaget af en ejendomsmægler.
10. Interessentskabskontrakt. Hvor der samtidig etableres interessentskab, skal der fremsendes kopi af interessentskabskontrakten. I tilfælde hvor der etableres delepraksis, skal det af interessentskabskontrakten fremgå, hvorledes der skal forholdes med praksis, hvis parterne op hæver interessentskabet.

9.2 Interessentskaber.

Hvis sælgeren er deltager i et interessentskab, skal sælgeren i god tid forinden overdragelsen gennemgå interessentskabskontrakten med henblik på de regler, der måtte være aftalt vedrørende fremgangsmåden i forbindelse med overdragelse af en praksisandel. Der kan her være aftalt særlige frister og fremgangsmåder, som sælgende læge er pligtig at følge, og det er vigtigt, at sådanne forhold er afklaret, forinden praksisdelen udbydes til salg. Det kan eksempelvis være spørgsmålet, om sælgende læge er berettiget til at sælge direkte til en ny læge udenfor interessentskabets kreds, eller om lægen er pligtig at tilbyde praksisandelen til medinteressenterne, hvilket sidstnævnte i øvrigt grundet de i dag gældende skatteregler vil være uhensigtsmæssigt.

10. Forsikringsforhold.

10.1 Købers forsikringer.

Læger, der driver privat selvstændig virksomhed som læge, skal tegne en praksisforsikring, der bør omfatte følgende:

1. Løsøreforsikring med all-risksdækning. Løsøreforsikringen dækker brand-, tyveri- og vandskader på klinikkens inventar og lignende. Endvidere udefra kommende, pludselig fysisk beskadig-

gelse af de forsikrede genstande. Endvidere kortslutningsskader på elektrisk udstyr, skade på klinikkens håndvask og toiletkummer, simpelt tyveri af rede penge fra såvel forsikringstageren, ansat personale som patienter, inventar fra venteværelse, patienters tøj, skilte og lægetaske.

2. Driftstabsforsikring. Denne forsikring dækker tab og/eller forøgede udgifter (driftstab) i forbindelse med brand-, tyveri- og vandskade. Dette kan f.eks. være flytteudgifter, merhuslejen mens praksis må huses et andet sted, leje af udstyr m.v.
3. EDB-forsikring og elektromedicinsk udstyrsforsikring. Denne forsikring dækker pludselige og uforudsete udefra kommende skader af enhver art, der rammer praksis' edb-anlæg eller elektromedicinsk udstyr. Typiske skadesårsager er statisk elektricitet, kortslutning og fejlbetjening. Forsikringen omfatter endvidere dækning for genfremstillingsomkostninger for tabte data.
4. Maskinkaskoforsikring. Denne dækker mod pludselige og uforudsete hændelser af enhver art. Man bør nøje drøfte med sin assurandør, om denne forsikring skal tegnes, idet dækningen under den under pkt. 3 nævnte forsikring ofte vil være tilstrækkelig.
5. Glas- og kummeforsikring. Forsikringen dækker det til klinikken hørende glas og kummer mod brud. Forinden forsikringen tegnes, bør man undersøge, om udlejer i forvejen har glasforsikring.
6. Lægeansvarsforsikring incl. formuetabsdækning. Lægeansvarsforsikringen dækker de tilfælde, hvor lægen bliver draget til ansvar for ikke forsætlige skadevoldende handlinger. Endvidere dækker forsikringen formuetab, som ikke nødvendigvis er en følge af person- eller tingsskade. Bemærk, at læger der udfører lægearbejde for Den offentlige Sygesikring har pligt til at tegne en lægeansvarsforsikring, jf. landsoverenskomstens § 26 stk. 12. Denne forsikring omfatter også ikke-erhvervsmæssig lægehjælp, der ydes i henhold til lægeløftet under korterevarende ophold i udlandet – uanset hvor i verden behandlingen finder sted, og uanset hvor patienten har fast adresse. Dette gælder også læger, der deltager i en vagtordning under selvstændigt ydernummer.
7. Lovpligtig arbejdsskadeforsikring. I henhold til lov om arbejdsskadeforsikring har arbejdsgiveren pligt til at holde personalet forsikret mod arbejdsskader. Forsikringen dækker således ansatte, der kommer til skade eller pådrager sig en erhvervsbetonet sygdom på grund af den pågældendes arbejde, og dette medfører varigt mén eller erhvervsevnetab.

Lægeforeningen har indgået en aftale om "Praksisforsikring" for læger med Forsikringsselskabet Tryg-Baltica, og med hensyn til de nærmere vilkår for denne aftale henvises til Lægeforeningen eller Tryg-Baltica.

I øvrigt skal opmærksomheden henledes på følgende forsikringsmuligheder:

8. Fritagelse for dagpengeforpligtelsen. Lægen kan forsikre sig mod at skulle betale dagpenge til ansatte under sygdom, forudsat at der betales et særligt bidrag til staten. Man tilmeldes ordningen ved at rette henvendelse til Den Sociale Ankestyrelse, Forsikringsafdelingen, Amaliegade 25, Postboks 3042, 1021 København K., tlf. 33 15 64 01. Ansøgningsblanketter fås hos Social- og Sundhedsforvaltningen i kommunerne.
9. Gruppelivsforsikringer. Lægerne kan endvidere tilslutte sig DADL's gruppelivsforsikringer. Der er to forsikringsordninger. Ordning I med en basisdækning på kr. 720.000. Ordning II med en basisdækning på kr. 720.000 eller kr. 480.000. Begge ordninger kan tegnes samtidig. Ud over disse ordninger kan praktiserende læger tilmelde sig en gruppelivsordning i P.L.O.

Der henvises til Lægeforeningens Vejviser 2001/2002 pag. 195 ff.

10.2 Sælgers forsikringer.

En læge der ophører med at drive praksis, skal tegne en afløbsforsikring, der medfører dækning for ansvar for skader, som er sket, mens lægen praktiserede, men hvor skaden først viser sig, efter at lægen er holdt op med at praktisere. Det er uhyre vigtigt, at der tegnes en sådan afløbsforsikring, og dækningsperioden bør være 10 år fra praksisophøret. Sælgeren bør rette henvendelse til sit forsikringsselskab med henblik på tegning af en sådan, således at lægen er dækket fra første dag efter praksisophøret.

Også i andre situationer kan der være behov for en ansvarsforsikring, når lægen ikke er forsikret via egen praksis. Dette kan være ved skader forvoldt under udøvelse af lægelig virksomhed ud over den, der følger af et ansættelsesforhold samt ved ikke-erhvervsmæssig lægehjælp, der ydes i henhold til lægeløftet. Også ved bibeskæftigelse, ved sportsarrangementer, ferieophold i udlandet (hvorved forstås ansvar i henhold til lægeløftet), deltagelse i kongresser og lignende som publikum, foredragsholder, lægevagtskørsel, udfærdigelse af helbredserklæringer, attester, recepter og lignende i det omfang, det ikke er en del af lægens hovedbeskæftigelse. I disse situationer er der behov for en forsikring, der dækker sikredes erstatningsansvar for personskade, tingskade samt formuetab. Også ved midlertidige udlandsrejser er der behov for forsikring i situationer, hvor der ydes ikke-

erhvervsmæssig lægehjælp.

Den almindelige danske lægeforening har med forsikringselskabet Tryg-Baltica indgået en gruppeaftale om ansvarsforsikring for ansatte læger, der dækker disse forhold. Præmien udgør i 2002 kr. 217,- pr. kalenderår. De nærmere forsikringsbetingelser kan fås i Tryg-Baltica Forsikring, tlf. 4420 6203 eller i DADL, Registreringsafdelingen. Samme sted kan der fås en blanket, hvor man kan tilmelde sig den pågældende lægeansvarsforsikring, der altså tegnes gennem DADL. Det må stærkt tilrådes at tegne den pågældende forsikring.

Generelt anbefales det såvel køber som sælger, at rådføre sig med sin assurandør med henblik på at få tegnet de korrekte forsikringer, dels i forbindelse med praksiserhvervelsen, dels i forbindelse med praksisophøret.

11. Formueordningen mellem ægtefællerne.

11.1 Formueordningen ved ægteskabets indgåelse.

I henhold til lov om ægteskabets retsvirkninger § 15 indgår alt, hvad ægtefællerne ejer ved ægteskabets indgåelse, eller hvad de senere erhverver, i almindeligt formuefællesskab mellem dem, for så vidt det ikke er gjort til særeje. Med andre ord er alt fælleseje, hvis parterne ikke har oprettet en ægtepagt. At ægtefællerne har fælleseje medfører, at hver af parterne skal afgive halvdelen af pågældendes positive nettobodel til den anden ægtefælle i tilfælde af skilsmisse eller død (boslodskravet).

I ægteskabet er der endvidere særhæften, hvilket vil sige, at hver ægtefælle hæfter med sin bodel overfor de ham/hende påtagne kreditorer. Man hæfter altså ikke for hinandens gæld, når man er blevet gift, hverken for gæld hidrørende fra før ægteskabet eller under dette, medmindre man har påtaget sig en speciel forpligtelse f.eks. en kaution for ægtefællen. Dog er visse skattemæssige krav opstået under ægteskabet undtaget herfra, jf. kildeskattelovens § 72 stk. 2 om subsidiært udlæg i ejendele tilhørende den med den skattepligtige samboende ægtefælle.

Endvidere er der særråden, hvilket betyder, at hver ægtefælle råder over de ejendele, der er i den pågældendes bodel. Dog er der også undtagelser herfra, eksempelvis en ejendom der benyttes til

fælles bolig. Her har den anden ægtefælle indsigelsesret i indtil 1 år, såfremt den ægtefælle, i hvis bodel ejendommen er beliggende, overdrager denne uden samtykke fra den anden.

11.2 Uoverdragelige eller personlige rettigheder.

I medfør af retsvirkningslovens § 14 stk. 2 får reglerne om formuefællesskab dog kun anvendelse i den udstrækning, hvori det er foreneligt med de for disse rettigheder særligt gældende regler for så vidt angår rettigheder, som er uoverdragelige eller i øvrigt af personlig art. Således indgår eksempelvis ophavsrettigheder ikke i fællesboet, og medfører intet boslodskrav til den anden ægtefælle.

Indtil midten af 1980-erne indgik goodwill heller ikke i fællesejet, når det var personligt og pålagt indskrænkning i erhvervsudøvelsen via en konkurrenceklausul. Den ledende dom var UfR50.521H. Denne praksis blev brudt ved dommene UfR84.1042Ø, UfR86.586V og UfR86.673V, hvor en del af goodwill blev omfattet af fællesejet og dermed ligedelingsnormen. Ved en Østre Landsretsdom UfR1990.192Ø statueredes, at 50% af goodwillværdien skulle holdes udenfor skiftet, og denne praksis har siden været fulgt. Dog skal der for den del af goodwill, der indgår i lægens bodel også optages et skattepassiv, idet hvis praksis blev solgt, skulle lægen betale personlig indkomstskat af avancen. Størrelsen af skattepassivet må parterne forhandle sig til rette om.

Det kan være særdeles økonomisk tyngende for lægen i et ægteskab, såfremt halvdelen af goodwill indgår under ligedelingsnormen og ikke holdes udenfor skiftet. I den forbindelse bemærkes, at inventar og instrumentarium, værdien af lægehus eller lignende indgår med det fulde beløb under fællesejet, og er således omfattet af ligedelingsnormen. Ligeledes vedrørende disse aktiver skal der medtages et skattepassiv i lægens bodel, idet lægen beskattes ved et eventuelt salg af aktiverne.

11.3 Oprettelse af ægtepagt.

Hvis ægtefællerne i forbindelse med praksiserhvervelsen finder, at det er mest hensigtsmæssigt, at indtægtskilden bevares intakt i tilfælde af død eller skilsmisse, bør ægtefællerne overveje at oprette en ægtepagt. Der er i dag aftalefrihed, således at ægtefællerne stort set kan aftale, hvad de måtte ønske, herunder fuldstændigt særeje, skilsmissesæreje (de aktiver, hvorom der er aftalt skilsmissesæreje, er særeje for den pågældende i tilfælde af skilsmisse, men fælleseje i tilfælde af død, hvorved

længstlevendes mulighed for at henses i uskiftet bo med det pågældende aktiv ikke forskertses), brøkdelsæreje m.v.

Hvis man har aftalt skilsmissesæreje, og ægtefællen står på svage økonomiske fødder, og denne ægtefælle afgår ved døden, bør det aftales, at længstlevendes bodel i denne situation skal være særeje for den længstlevende, hvorved længstlevende undgår at skulle afgive halvdelen af sin bodel til afdødes bo, der muligvis kun består af kreditorer (kombinationssæreje med fuldstændigt særeje for længstlevende).

Som det fremgår, er de ovennævnte regler komplicerede, og det er uhyre vigtigt, at ægtepagten formuleres korrekt og i overensstemmelse med ægtefællernes ønsker. Hvis der derfor ønskes oprettet en ægtepagt, må det stærkt anbefales, at parterne rådfører sig med en advokat, der kan opridse de forskellige muligheder.

12. Markedssituationen.

Den nuværende markedssituation (august 2002) er præget af stor lægemangel, strukturændringen indenfor faget og faste stillinger indenfor sygehusvæsenet, der suger mange speciallæger i almen medicin, der ellers ville være blevet alment praktiserende læger. Det er nu mere almindeligt, at de kvindelige køberemner stiller krav om kortere arbejdstid uden vagter, formentlig af hensyn til de familiære forpligtelser, hvilket medvirker til at vanskeliggøre rekrutteringen til almen praksis. Sundhedsstyrelsen har udfærdiget en "Lægeprognose 1995 – 2025", og denne lægeprognose er omtalt i Ugeskrift for Læger 6. juli 1998 pag. 4248 f. Denne artikel konkluderer, at uddannelseskapa- citeten i den almenmedicinske specialeuddannelse skal øges straks. Uanset at uddannelseskapa- citeten er forøget, vil det tage en del år at uddanne alment praktiserende læger, der i de kommende år kan købe praksis. Dette medfører, at priserne på goodwill ikke længere automatisk er maksimum, som det i en længere årrække har været kutyme, men der forhandles i højere grad om de enkelte aktiver end før. Der henvises herom til artiklerne i Ugeskrift for Læger om goodwillprocenter i almen prak- sis af 15. februar 1999, pag. 1007 ff, 14. august 2000, pag. 4433 f og 4. marts 2002, pag. 1396 ff.

Finansieringsmulighederne i forbindelse med køb af praksis har aldrig været bedre end nu, og dette

sammenholdt med det historisk lave renteniveau gør, at det aldrig har været mere fordelagtigt at købe praksis end nu. Køberne får næppe mere optimale omstændigheder for at købe den praksis, der netop passer til den pågældende.

Gennemsnitlig vagtindtjening

	(Gennemsnit i kr. 1.000)		
Amt	1999	2000	2001
Københavns Kommune	138	142	151
Frederiksberg Kommune	132	131	141
Københavns Amt	127	130	133
Frederiksborg Amt	159	164	164
Roskilde Amt	150	152	162
Vestsjællands Amt	181	181	198
Storstrøms Amt	146	153	162
Bornholms Amt	86	87	94
Fyns Amt	160	162	179
Sønderjyllands Amt	150	151	158
Ribe Amt	148	161	178
Vejle Amt	171	171	177
Ringkøbing Amt	179	177	166
Århus Amt	155	153	166
Viborg Amt	152	144	159
Nordjyllands Amt	169	176	188

GOODWILLBEREGNING

2-læges kompagniskab. Halvdelen overdrages pr. 01.04.2002
(korrektionsfaktorer pr. 01.04.2002)

1999

Bruttoindtægt	kr.	2.511.983,00	
- Faktisk vagtindtjening	kr.	330.886,00	
+ Højest tilladte gennemsnitlige vagtindtjening (2 x 160.000,- (Fyns Amt))	kr.	320.000,00	
- EDB-honorar	kr.	<u>20.000,00</u>	
	kr.	2.481.097,00	
Korrektion 7,3%	kr.	<u>181.120,00</u>	kr. 2.662.217,00

2000

Bruttoindtægt	kr.	2.482.345,00	
- Faktisk vagtindtjening	kr.	331.000,00	
+ Højest tilladte gennemsnitlige vagtindtjening (2 x 162.000,- (Fyns Amt))	kr.	<u>324.000,00</u>	
	kr.	2.475.345,00	
Korrektion 6,6%	kr.	<u>163.373,00</u>	kr. 2.638.718,00

2001

Bruttoindtægt	kr.	2.453.587,00	
(Faktisk vagtindtjening mindre end 2 x 179.000,- (Fyns Amt))			
	kr.	<u>2.453.587,00</u>	
Korrektion 4,8%	kr.	<u>117.772,00</u>	kr. <u>2.571.359,00</u>

I alt			kr. <u>7.872.294,00</u>
Gennemsnittet heraf			kr. <u>2.624.098,00</u>
136% heraf (maksimum)			kr. <u>3.568.773,00</u>
Halvdelen heraf			kr. <u>1.784.387,00</u>

**Oversigt over aktivernes afskrivning hos
køber og beskatning hos sælger.**

1. Goodwill.

1.1. Køber

Der kan afskrives 1/7 lineært på den kontante anskaffelsessum ved erhvervelser efter 1. januar 1998, d.v.s. at købekontrakten er underskrevet efter 1. januar 1998. Fra 01.01.1999 er der indført to ændringer:

1. Afskrivningerne ændres fra pro anno til fuld afskrivning i aftaleåret (og ingen afskrivningsret i afståelsesåret).
2. Afskrivningerne ændres fra bundne til ubundne, det vil sige, at man selv kan vælge størrelsen af afskrivningen – dog max. 1/7 pr. år.

1.2. Sælger

Personlig indkomst. Fra 1996 beskattedes hele goodwilldelen.

2002: ca. 63% incl. bruttoskat.

Ovenstående skatteprocenter er marginalskatteprocenten.

2. Indretning af lejede lokaler.

2.1 Køber.

Afskrives over lejemålets længde, dog højst med 20% for et helt år. Løber lejemålet på ubestemt tid, kan der afskrives med 20% årligt.

2.2 Sælger.

Ved fortjeneste tillægges denne den personlige indkomst.

Ved tab fradrages i den personlige indkomst.

3. Driftsmidler.

3.1 Køber

3.1.1 Småaktiver under kr. 10.100,- (2002) (2003: kr. 10.500,-):

Afskrives straks. Ligeledes driftsmidler med en fysisk levetid på under 3 år.

3.1.2 Aktiver over kr. 10.100,- (2002) (2003: kr. 10.500,-):
Afskrives med op til 25% p.a.

3.2 Sælger

Genvundne afskrivninger beskattes som personlig indkomst.

Den nedskrevne skattemæssige saldo primo året, hvori der afhændes, modregnes i salgssummen.

Genvundne afskrivninger medregnes i den personlige indkomst med 90% fra 1998.

1. FORUDSÆTNINGER:

Goodwill købt pr. 1/7 1985 kontant for	kr.	400.000,00
Goodwill sælges pr. 1/4 2002 kontant for	kr.	1.200.000,00
Inventar, instrumentarium	kr.	50.000,00
Indretning af lejede lokaler	kr.	30.000,00
Inventar er skattemæssigt afskrevet til	kr.	0,00
Indretning af lejede lokaler er skattemæssigt afskrevet til	kr.	0,00
Beløbene er kontant (ellers kursnedslag)		

2. KONSEKVENSER FOR SÆLGER:

Ad goodwill

Kontant afståelsessum	kr.	1.200.000,00
Kontant anskaffelsessum	<u>kr.</u>	<u>400.000,00</u>
Avance	<u>kr.</u>	<u>800.000,00</u>

Da afståelsen sker i 2002 skal 100% af kr. 800.000,00 beskattes som personlig indkomst, marginalskat incl. bruttoskat i 2002, 63%

kr. 504.000,00

Forfaldstidspunkt for personlig indkomstskat.

Den del af restskatten, der overstiger kr. 15.100 (2002) forfalder med et tillæg på 7% p.a. til betaling i 3 rater den 1. i hver af månederne sep., okt. og nov. 2003.

Frivillig indbetaling af restskat for 2002 kan uden begrænsning i beløbets størrelse ske til og med 15. marts 2003. Derefter og indtil 1/7 2003 kan der højst indbetales kr. 40.000,00. Rentetillæggene er ikke fradragsberettigede.

Frivillige indbetalinger på over kr. 40.000 efter 31.12.2002 medfører, at der skal betales et tillæg på 2%. Tillægget anses for indeholdt i indbetalingen og fragår heri, inden indbetalingen godskrives den skattepligtige. Dette tillæg kan ikke trækkes fra.

Ad inventar, instrumentarium:

Afståelsessum	kr.	50.000,00
Skattemæssig afskrivningsværdi	kr.	<u>0,00</u>
Skattepligtig personlig indkomst	kr.	<u>50.000,00</u>
Skat 63% af 90% af kr. 50.000,-, jf. LSI § 9	kr.	<u>28.350,00</u>

Forfaldstidspunkt som for personlig indkomst.

**Ad indretning af lejede lokaler,
jfr. Ligningsloven § 14 J**

Afståelsessum	kr.	30.000,00
skattemæssig afskrivningsværdi	kr.	<u>0,00</u>
Fortjeneste	kr.	<u>30.000,00</u>
Beskattes som personlig indkomst, i 2002 marginalskat 63% incl. bruttoskat	kr.	<u>18.900,00</u>

Provenu for sælger:

Goodwill	kr.	1.200.000,00
Inventar, instrumentarium	kr.	50.000,00
Indretning af lejede lokaler	kr.	<u>30.000,00</u>
I alt	kr.	1.280.000,00
- personlig indkomstskat af goodwill	kr.	504.000,00
- personlig indkomstskat af inventar	kr.	28.350,00
- personlig indkomstskat af indretning af lejede lokaler	kr.	<u>18.900,00</u>
	kr.	<u>551.250,00</u>

Provenu kr. 728.750,00

3. KONSEKVENSER FOR KØBER I 2002.

Ad goodwill.

Afskrives med 1/7 over 7 år af anskaffelsessummen af den del der går til beskatning uden hensyn til anskaffelsestidspunkt. (1/7 af 1.200.000,-)

kr. 171.429,00

Ad inventar, instrumentarium.

Kan afskrives med max. 25% af kr. 50.000,00
Dog kan småaktiver indtil kr. 10.100,00 i 2002 afskrives fuldt ud i anskaffelsesåret.

kr. 12.500,00

Ad indretning af lejede lokaler.

Kan afskrives med lige store årlige beløb fordelt over lejeperioden, dog højst 20% årligt, jfr. LSR 1960-133. (Jfr. SSL § 6a). Løber lejemålet på ubestemt tid foretages afskrivning med max. 20% årligt. Afskrivning 20% af kr. 30.000,00 (forudsat at overdragelsen finder sted 1/1. Lineær afskrivning)

kr. 6.000,00

Afskrivning i alt
der kan fradrages i købers personlige indkomst og derfor har en skattemæssig værdi på max. ca. 63% for køber i 2002.

kr. 189.929,00

4. TIDSPUNKT FOR DEN SKATTEMÆSSIGE VIRKNING.

Tidspunktet, for hvornår de skattemæssige virkninger indtræder, er aftaletidspunktet (og ikke overtagestidspunktet).

Litteratur

- Lars Svenning Andersen Funktionærret, 2. udg., 1998
- Lars Svenning Andersen Lønmodtagerens retsstilling ved virksomhedsoverdragelse, kommenteret. 1998.
- Ole Bjørn m.fl. Lærebog om indkomstskat.
- Dadl Lægeforeningens Vejviser 2001/2002
- Bente Hyldahl Fogh Goodwillprocenter i almen praksis. Artikel Ugeskrift for Læger 163/15 af 9. april 2001, p. 218 ff.
- Bente Hyldahl Fogh Artikel om goodwillprocenter. Ugeskrift for Læger 164/10 af 4. marts 2002, p. 1396 ff.
- Forsikringsoplysningen Sociale ydelser 2002.
- Jørgen Hansen Liberale Samvirker.
- Hans-Egon Kolding Skatten Erhverv 2002.
- Ingrid Lund-Andersen m.fl. Familieret, 4. udgave
- T. Helmo Madsen og Henning Mølgård Revisor Manual 2'02.
- P.L.O. Landsoverenskomsten om almen lægegerning.
- P.L.O. Praksishandler – regler og fremgangsmåde. Sep. 2001.